

KAM

po Česku

www.kampocesku.cz

„Zážitky máme trvalé,
trvale pomíjivé a ty,
co vznikly špatným
plánováním.“

-Luděk Sládek-

Cestování za zážitky kilometrů desítky

LETIT
GROW
AGAIN!

BELVEDERE na HLUBOKÉ 9/6–10/11/2024

ALŠOVA JIHOČESKÁ GALERIE
ZÁMECKÁ JÍZDÁRNA
HLUBOKÁ NAD VLTAVOU
WWW.AJG.CZ

SKUPINA ČEZ
HLAVNÍ PARTNER

Milí čtenáři,

vítejte na stránkách jubilejního **150. vydání** magazínu KAM po Česku, který vychází již 17. rokem. Stále na papíře a zdarma. Stále o historii, cestování a kultuře. Stále pro vnímavé a soutěživé čtenáře. Budte s námi na cestě k dosažení druhé stovky, na které vám budí KAM pozvánkou, poznáním i pomocníkem.

Čekají nás časy úsměvně vychýlené, přesto vážné a mimo nám známé zvyklosti.

Zdražené energie se pod dohledem vlády sniží, ale jen natolik, aby mohly obratem ve jménu zelené dohody pro Evropu nebo ekologie zdražit. Nám ve stejném duchu pod tlakem nařízení vlády, potažmo EU, společnost PPL zdražila distribuci magazínů do informačních center o 11 %. Na co vláda čeká, nevím, a když se to konečně dozvím, jen se divím. Stejně tak se divím, když čtu oslavné články na to, že schválila definici anticikanismu. Chvályhodné, ale nenechme se mýlit, definice je to jen symbolická, právně nevymahatelná. Věrně tedy, že tomu bude jinak v případě souzení skutků, jako jsou zneužívání, znásilnění a šikana. Snad už konečně začne platit, že paragraf není pokroucený proto, že se dobře ohýbá.

Zdražují mnozí, tak proč ne památky. V mnoha případech dokonce chápu proč, jindy ale žasnu. Například na hradě Karlštejn zaplatí na základním okruhu rodiče s dvěma dětmi za prohlídku 1 080 Kč. Když se budou chtít vydat do věží, přijde je to na 2 300 Kč, a když se rozhodnou pro prohlídku celým hradem, zaplatí 7 200 Kč. Pokud nejste srozuměni s cenou, na prohlídku jít nemusíte. Nebo si kupte prohlídku „Na kafe s kastelánem“ pro čtyřčlennou rodinu za 14 000 Kč a můžete to zkusit usmlouvat. Pro srovnání uvádím, že za více okruhů zaplatí čtyřčlenná rodina na zámku Konopiště celkem 4 300 Kč. Na zámku Hluboká zaplatí za všechny okruhy 3 600 Kč a na hradě Křivoklát 2 580 Kč. Ceny vypadají děsivě, ale kdo by šel na všechny okruhy v jeden den? Je to jen hra s čísly. Zda se zdražení promítne do návštěvnosti, nevím, ale počet návštěvníků je veličina statisticky ošidná, různě uchopitelná. Záleží na tom, jestli rodina Nováková (2 dospělí a 2 děti) na objektu navštíví pět okruhů a budou započítáni jako 4 Novákoví, anebo za každý okruh zvlášť, tedy jako 20 Nováků.

Všichni se snažíme vypadat lépe, než se sami vidíme. To platí také o našich městech, která každoročně svádí boj o obnovu, záchranu nebo jen ochranu městských památek, památkových zón a rezervací. Dělají, co mohou, aby byla rok od roku krásnější, přitažlivější a přátelštější pro občany i návštěvníky. Měřítkem úspěšnosti jejich snahy je řada let soutěž Historické město roku. Na stránkách tohoto vydání najdete řadu pozvánek měst, přesněji krajských vítězů této soutěže za rok 2023. Čtete pozorně! Uveřejněné tipy na výlety – pozvánky se vám mohou stát zážitkem, ke kterému se budete chtít časem vrátit. Navíc prohlídky měst jsou zdarma.

Luděk Sládek, šéfredaktor

vychází
elektronicky
29. 4. 2024

KAM vybírá z obsahu

Koruna a stůl... ..	3
První vydání komiksu Čtyřlístek	8
Bitva u Lipan.	9
Zažijte Egypt v Českém muzeu stříbra v Kutné Hoře.	10
Jindřichův Hradec zábavný a hravý SOUTĚŽ	11
Jak se žilo v Rychnově za Magdaleny Rettigové SOUTĚŽ	19
Ida se vrací	20
Kam za zážitkem v Hostinném	20
Do Hradce a na Hradecko, ...	21
Gustík pozve každé děcko! SOUTĚŽ	
Přisahali republice	22
Město Cheb a soutěž o titul Historické město roku 2023	24
Opava – bílá perla Slezska – slaví 800 let	25
Prachovice na Zlaté stezce	26
Svátek horské cyklistiky SOUTĚŽ	28
Kroměříž – srdci blíž	29

Zase odboj (840 let)

Odboj proti knížeti Bedřichovi vedl nejmladší syn Soběslava I., pozdější kníže Václav II. To vše za pomoci Bedřichova bratra Vojtěcha a vojska Leopolda V. Babenberského.

Přemyslovská plamenná orlice

Václav byl roku 1179 vytlačen z Čech a za tuto pomoc udělil Bedřich Leopoldovi část Vitorazska na pomezí Čech a Rakouska jako léno. V květnu 1184 se však Václav II. vrátil do Čech, povolán šlechtou bouřící se proti Bedřichovi. Pražský hrad ale ubránila Bedřichova manželka Alžběta Uherská a Bedřich s německou pomocí donutil vzbouřené pány k poslušnosti.

Josef Grof

foto © Wikimedia Commons

České léno (835 let)

Na dvorském sjezdu v Řezně převzal v květnu 1189 Konrád II. Ota od císaře Barbarossy Čechy v léno. Čechy a Morava se spojily v jeden celek, protože Konrád rezignoval na titul markraběte moravského.

Pečeť Konráda II. Oty

Největším počinem knížete Konráda II. Oty (1136–1191) bylo vydání v létě 1189 Statut Konrádových (latinsky iura Conradi). Jde o nejstarší známý český zákoník, který byl vydán na dvorském sjezdu v Sadské u Nymburka. Zákoník kodifikoval zvykové, tj. nepsané právo, když upravoval domácí postavení českého bojovnictva, kterému přiznal mnohé hospodářské jistoty a platil ve všech českých zemích.

Alois Rula

foto © Wikimedia Commons

KAM na výlet s MARTINEM ÚBLEM

Martin Úbel, rodák z Plzně, vystudoval Univerzitu Karlovu v Praze. Vášeň pro cestování ho zavedla do mnoha koutů světa. Absolvoval dálkové trasy v Kanadě, Nepálu nebo po Balkáně. Se svými kamarády vytvořil první dálkový pochod v České republice „Stezku Českem“. Získané zážitky popsal v několika knihách.

KAM by pozval naše čtenáře na výlet?

„Pokud to nevádí, nepozval bych čtenáře přímo na konkrétní místo. Místo toho bych jim doporučil, aby vyrazili jinam, než chodí obvykle, a místo, které je nadchne, si objevili sami. Může to být třeba na Stezku Českem, která vás možná nadchne k dalším výletům a dalšímu objevování, až zjistíte, že jste obešli třeba celou naši republiku nebo její část a těch míst našli nepočítaně. Zkuste si vzít batoh a dojít dále, než se dostane většina výletníků: tedy alespoň dvě hodiny od parkoviště. Objevíte, že je naše republika krásná a že ta nejhezčí místa nemusí být ta, která jsou řazena v novinách mezi ta TOP. Mohou to být ta, kde zažijete krásný západ slunce, potkáte někoho fajn, dáte

dobré kafe nebo zde prostě jen budete. Promasírujte lehké lýtka, nahodte batoh a vyrazte vstříc novým dobrodružstvím podle toho, jak se to líbí vám. A já vám přeji, ať vám to šlape!“

Děkuji Vám za inspirativní pozvánku a dovolu, abych Vám popřála hodně sil a vytrvalosti pro další objevné cesty a pochody.

Alice Brabercová

foto © Martin Úbel

Dopisy čtenářů

Pan Milan Vik z Jablonce nám poslal do redakce přání k Velikonocům.

Děkujeme za přání. Na oplátku posílám dubnové vydání magazínu KAM po Česku, které vidíte jako první.

Děkuji, pane Sládku! Tento Váš časopis jsem před mnoho lety objevil v našem jabloneckém infocentru. A musím napsat, že je stále velmi dobrý! Já osobně mám nejraději Historia magistra vitae a obsah druhé a třetí stránky, čímž však nechci napsat, že „to ostatní“ není také zajímavé! Občas (ale opravdu málokdy) se vloudí malá chybička, ale to je přece lidské! Když jsem byl na Bulovce (pražská nemocnice, pozn. redakce), chodila mi pro KAM manželka, a já pak doma hlital jejich obsah. A teď, když už zase po dlouhých devatenácti měsících začínám sedat za volant, nacházím inspirace pro (doufám) příští výlety. Hodně sil a úspěchů do budoucna! Z Jablonce n. N. Vás i Vaše spolupracovníky zdraví Milan Vik

Dobrý den, pane Viku, myslím, že Vám rozumím. Sám jsem byl od listopadu do konce února na neschopence. To ale nikoho nezajímalo a já musel vydat tři vydání KAMu a zajistit účast redakce na dvou veletrzích. Ale jak píšete, chceme se vrátit do normálních kolejí, proto si přeje – zdraví.

Dobrý den, měl bych faktickou připomínku k soutěžní otázce otištěné v letošním březnovém čísle. V soutěži: Za poznáním a zábavou do Pardubického kraje „Když malí nevědí, velcí poradí“ jsou pod bodem 2 uvedeny tři možnosti a jednou z nich je i Jan Kašpar jako průkopník aviatiky. Někteří aviatičtí historici však považují za prvního průkopníka aviatiky pilota Jana Čermáka. Přeji Vám hezký den a dostatek větru v mlýnech vaší mysli. Rostislav Novák, Třebíč

Vážený pane Nováku, děkuji za Vaši správnou faktickou připomínku a dovolu mi dvě odpovědi. KAM není zadavatelem soutěžní otázky, ale zcela jistě bude tlumočit Vaše upřesnění. Ohledně průkopnictví pánů Kašpara a Čermáka je to tak, že Čermák jako první Čech sice získal oficiálně mezinárodní letecký průkaz (1910), ale prvním Čechem s tímto průkazem mohl být klidně Kašpar, který skládal stejnou zkoušku o několik týdnů před Čermákem. Ovšem pošramotil při přistání podvozek, proto průkaz nezískal. Následně ale složil zkoušku před komisí místodržitelství pro Království české a získal oprávnění pořádat veřejné aviatické produkce v zemích Koruny české. Na Čermáka se zapomnělo proto, že své produkce létání pořádal převážně v zahraničí, kdežto Kašpar výhradně doma.

Luděk Sládek, šéfredaktor

Rok Břetislava II. (925 let)

Břetislav II. se v roce 1099 nerozhodl úplně dobře. Přesvědčil římského císaře Jindřicha IV. a porušil seniorní řád. Jeho nástupcem se měl stát mladší bratr Bořivoj.

Náhrobek Břetislava II. ve svatovítské katedrále

K tomuto rozhodnutí došlo na velikonočním dvorském sněmu v Řezně, kdy navzdory předchozím zvolením v kolokviích označil svého mladšího bratra Bořivoje za svého dědice a nástupce. Císař mu nečekaně vyhověl, a společně tak zažehli období nestability a svárů mezi Přemyslovci. V tom samém roce vytáhl s vojskem na Moravu, obsadil hrad Podivín a předal jej novému pražskému biskupu Heřmanovi. Koncem května se sešel na Luckém poli s uherským králem Kolomanem, uzavřel s ním společnou smlouvu a na zpáteční cestě oblehl brněnský hrad. Správu Moravy svěřil do rukou Bořivoje, potomci Konráda I. Brněnského emigrovali a synové Oty Olomouckého, Svatopluk Olomoucký a Ota II. Olomoucký, zachovali knížeti věrnost. Břetislav tou

dobou vládl už sedm let a postupně nastolil velké změny. Omezil vliv Svaté říše římské na český stát, svou moc upevnil dosazováním biskupů z ciziny. Vyhnal vůdce rodu Vršovců Mutinu a Božeje, zakázal pohanství (1094) a posvátné stromy a háje dal vysekat a spálit. Ze Sázavského kláštera vyhnal slovanské mnichy staroslověnského obřadu (1097) a usadil tu benediktiny latinského obřadu. Židům roku 1098 zkonfiskoval majetky před emigrací do Polska. Břetislavovi zbýval poslední rok. Při návratu z lovu na knížecí dvorec ve Zbečně jej zezadu probodl kopím najatý vrah. Místem jeho posledního odpočinku je dnes katedrála svatého Víta, Václava a Vojtěcha.

-liban-

Zbečno, káple v místě zavraždění Břetislava II.

Znak země Koruny české

Koruna a stůl... (695 let)

Poté co král Jan Lucemburský zakoupil Zhořelecko, použil 19. 5. 1329 státoprávní pojem „Koruna a stůl Českého království“. Často se uvádí, že pojem byl toho roku užit prvně, pravda ale je, že se objevil roku 1322, již za Janovy vlády.

Pojem zahrnoval území Českého království včetně podřízených zemí a lén zahraničních bez ohledu na rozdíly státoprávní. Lenní svrchovanost přijala knížata stěnavská, olešnická, lehnická, břežská a zaháňská. Symbolem se stala svatováclavská koruna. Ta byla od roku 1348 také součástí znaku země Koruny české ustanovené Karlem IV. (v bulách 7. 4. 1348), užívaného do roku 1918.

Alois Rula

Když zasedá sněm (595 let)

V mnoha rodinách dojde občas na rodinnou radu, která řeší zásadní problémy. K podobným účelům sloužily v naší zemi zemské sněmy.

Potřeba se radit je stará jako lidstvo samo. Před zemskými sněmy se v 11.–13. století nejdůležitější lidé s panovníkem radili na dvorských sněmech a předtím na shromáždění Čechů. Předmětem jednání bylo převážně rozdělení moci, správa jednotlivých krajů, hradů a obsazení důležitých funkcí. Podobná situace vznikla

Zikmund Lucemburský, neznámý autor, 1420

ve 20. letech 15. století. Zikmund Lucemburský, panovník evropského formátu, preferoval diplomacii a jednání, jenže to by nesměla být v Čechách zrovna husitská horečka. V roce 1421 se na sněmu v Brně pokoušel přesvědčit moravskou šlechtu ke spolupráci. A páni šlechtici to sice slíbili a přísahali, ale nedodrželi... Došlo na zbraně a přišly hvězdné okamžiky Jana Žižky. Několik let se válčilo a husité se snažili dostat Zikmunda k jednacímu stolu. On by možná i chtěl, ale z pohledu církve bylo

Moravský zemský sněm v 18. století

nemyslitelné jednat s kacíři. V roce 1428 husité podnikli mimořádně úspěšné výpravy do Slezska, Horní Falce a Rakous. Reakce byla rychlá. Už na jaře 1429 poprvé jednali zástupci husitů se Zikmundem v Prešpurku (dnešní Bratislava). Zikmund husitům nabízel obecné příměří s křesťanským světem a obstarání účasti na připravovaném církevním koncilu v Basileji. O Zikmundových nabídkách jednal v Praze koncem května 1429 svatotrojický sněm, který se však na konkrétních závěrech kvůli odporu husitských polních vojsk nedokázal shodnout.

-babok-

Václav IV., Panovnícký cyklus (Antonín Machek)

Zajměte ho! (630 let)

„Můj bratranec Václav IV. je nehodný úřadu krále a císaře!“ Tato slova Jošta Lucemburského spustila „zajímavou“ akci.

Jošt, toho času markrabě moravský, se postavil do čela vzácně sjednocené vyšší šlechty a nechal Václava roku 1394 uvěznit. Nástupce Karla IV. byl tedy jat 8. 5. 1394 během cesty z Žebráku do Prahy v Králově Dvoře u Berouna. Byl vězněn v Bílé věži na Hradě a poté v Horních Rakousích na hradě Wildbergu. Kromě osobní zášti byly hlavními motivy stížnosti na nepořádky ve správě země i říše, jeho nespoutaný život, pitky, zábavy a upřednostňování zájmů příslušníků nižší šlechty.

-lipa-

Historia magistra vitae

Květen 1319 (705 let)

Jan Lucemburský **založil** vysoko nad Labem **hrad Střekov** na ochranu obchodní stezky a celnice. Hrad vznikl v letech 1316–1319 a jeho stavbu vedl pražský měšťan Pešík z Veitmile. Impozantní stavba na sto metrů vysoké skále se stala v 16. století majetkem Lobkowiczů.

Květen 1609 (415 let)

Začátkem května roku 1609 svolali protestantští stavové v čele s příštím vůdcem stavovského odboje Jindřichem Matyášem Thurnem na Novoměstskou radnici v Praze **nelegální český sněm**. Jeho cílem bylo přimět Rudolfa II. k vydání Majestátu, který by zaručoval náboženskou svobodu.

1. 5. 1814 (210 let)

V Opavě bylo **založeno**

Gymnazijní muzeum jako první veřejné muzeum v českých zemích. Zakládací listinu obdrželo 6. 2. 1819 a úředně schváleno bylo 18. 1. 1820. Stalo se předchůdcem dnešního Slezského zemského muzea. Je třetí největší institucí svého druhu v České republice.

1. 5. 1954 (70 let)

Pomocné technické prapory

jako politické a kárné jednotky armády **byly zrušeny** k 1. 5. 1954. Celkem jimi prošlo na 60 tisíc osob, přičemž „pravých pětépáků“ (s klasifikací „E“ – politicky nespolehlivý) bylo asi 22 tisíc. Ti nesměli mít přístup ke zbraním a mohli být jen vojiny.

2. 5. 1619 (405 let)

V Brně **došlo k převratu** za pomoci Thurnova českého vojska. Moravská protestantská šlechta v čele s Ladislavem Velenem ze Žerotína ovládla město. Ten byl 7. 8. 1619 zvolen moravským zemským hejtmánem. S Jindřichem Matyášem Thurnem byli příbuzní, v roce 1616 se oženil s jeho neteří.

Sen o spojené Evropě (560 let)

Česko je už dvacet let členem Evropské unie. Myšlenku mírového soužití spolupracujících evropských zemí se snažil prosadit už český král Jiří z Poděbrad.

Portrét Jiřího z Poděbrad na zámku Častolovice

Dnes by se asi dmul pýchou, kam až se podařilo jeho myšlenku dotáhnout. Bohužel veškeré jeho pokusy z let 1462–1464 skončily nezdarem. Král „kacíř“ podcenil sílu církve i vliv papeže, ale hlavně přišel s revolučním pojetím vícestranných dohod. Ve

své době prakticky nepředstavitelná věc, protože většina smluv mezi zeměmi byla v té době dvoustranná. Král nechal vypravit několik poselstev k významným panovníkům Evropy se střídavými úspěchy. Pozitivní reakci sklidil jen u německých knížat, polského a francouzského krále. Vyčkávací a neutrální názory byly v regionech pod blízkým vlivem papeže a nepřátel výše uvedených. Jednoznačně proti byl uherský král Matyáš Korvín, kterého přesvědčily papežské úplatky. Selhalo i tajné poselstvo vyslané do Francie v květnu 1464. Výpravu vedenu Albrechtem Kostkou z Postupic čekaly intriky a zákulisní diplomaticko-církevní těžkosti. Výsledkem jednání s králem Ludvíkem XI. byl pouze tradiční souhlas s dvoustrannou smlouvou

Mírová poselstva Jiřího z Poděbrad

o přátelství. Vliv církve se projevil o půl roku později. Papež Pavel II. Prohlásil Jiřího z Poděbrad za kacíře a vyhlásil proti kališnickým Čechům křížovou výpravu. Zrod spojené Evropy si musel počkat dalších 500 let.

-babok-

Gelasius Dobner, první český moderní historik (305 let)

„Pověst má ustoupit rozumu, historii a pravdě. Pravda má být duší všeho dějepytu.“ Tak pravil první kritik Hájkovy Kroniky české, zakladatel moderní české historiografie, oceněný samotnou císařovnou Marií Terezií.

Job Felix Dobner přišel na svět v Praze 30. května 1719 v českoněmecké měšťanské rodině. Vzdělával se nejprve u jezuitů. Jako nadaný student vstoupil do řádu piaristů, získal podporu šlechty, díky které se mohl věnovat studiu filozofie a teologie. Přes silný nesouhlas jezuitů zřídil po absolvování studia práv ve Vídni první piaristické gymnázium v Praze. Dobner stál v čele gymnázia, které se po zrušení jezuitského řádu stalo nejvýznamnější vyšší školou v zemi. V té době se začal intenzivně věnovat studiu starých písemných historických pramenů. Proslul kritickou analýzou

„Dějiny se nejsprávněji polepšují z původních listin a z veřejných památek.“ Gelasius Dobner

Známka s Dobnerovým portrétem vydaná v roce 2019

odborníků, ale i kritiku z řad Hájkových obhájců. V roce 1764 vydal šestidílnou edici Monumenta historica Bohemiae, ve které se věnoval rozsahu Velkomoravské říše, počátku cyrilice a hlaholice a dalším dějinným otázkám. Odmítal

nepodložené fabulace a výmysly, ve svých dílech pracoval kriticky, metodou podrobného zkoumání písemných pramenů. Historik Gelasius Dobner zemřel ve věku sedmdesáti let 24. 5. 1790 a pohřben byl na Olšanských hřbitovech. Dobnerovo jméno najdeme, společně se jmény dalších českých učenců, pod okny Národního muzea. Ministerstvo průmyslu a obchodu vydalo příležitostnou poštovní známku s nominální hodnotou 27 Kč, na které autorka Renáta Fučíková zobrazila portrét Gelasia Dobnera z profilu v charakteristickém grafickém dobovém provedení.

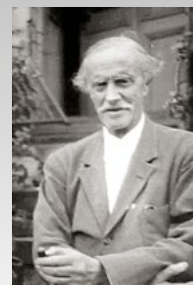
-namo-

1739
(285 let)
Jan Křtitel Vaňhal
* 12. 5. 1739
† 20. 8. 1813
český hudební skladatel, autor mj. 73 symfonií a 58 mší

1879
(145 let)
Alice Masaryková
* 3. 5. 1879
† 29. 11. 1966
česká aktivistka, zakladatelka Čs. červeného kříže, dcera T. G. Masaryka

1879
(145 let)
František Josef hrabě Kinský z Vchynic a Tetova
* 11. 5. 1879
† 1. 9. 1975
český šlechtic, císařský a královský komoří

Omezení žebroty (300 let)

V květnu 1724 rakouská vláda nařídila pravidelné generální vizitace, při nichž byli chytáni a shromažďováni lidé z okraje společnosti. Tuláci a žebráci byli považováni za přítěž společnosti, a tak bylo třeba je vymýtit.

Žebrota v pražských ulicích

Potulný žebrák

Při prvním zátahu bylo jen v Čechách shromážděno na dva tisíce lidí, kteří byli umístěni ve zvláštních sběrných táborech, podle místa narození třídění a posléze deportováni do

svých bydlíšť. Vrchnostenská nařízení obsahovala také soupis „podezřelých míst“, kde se mohly hledané osoby nacházet. Cílem namátkových vizitací se tak staly zejména zájezdní hospody,

na samotách stojící mlýny, včelíny a ovčírny, které nabízely dobré útočiště. Chycené osoby hlásil purkmistr úředníkům místní vrchnosti. Tito lidé tvořili samu spodinu vesnické i městské populace a žili jen z milodarů spoluobčanů. Jejich oblíbenost byla minimální a byli považováni za příživníky. Práce je prý nepřitahovala, a tak žili v bídě a nouzi. Bylo mnoho těch, co se v této situaci ocitli ne vlastní vinou či shodou nepříznivých okolností. Ale to se tehdy vesměs neřešilo. Sociální dávky neexistovaly. Jen práce jim mohla přinést lepší životní a sociální podmínky. Tedy pokud pracovat mohli.

-ab-

foto © Wikimedia Commons

„Ferda Mravenec“ své doby (210 let)

Dělostřelec, kartograf, cestopisec, horolezec nebo třeba jazykovědec. Takovou škálou schopností a zájmů disponoval major dělostřelectva August Karel Kříž.

Čáka štábního poručíka dělostřelectva

Narodil se 2. května 1814 v Táboře do české rodiny. Po studiích se ocitl v dělostřelecké sekci císařské armády, kde si jej cenili pro jeho odborné a kartografické znalosti, díky nimž mohl vytvářet přesné dělostřelecké mapy. Stal se členem výpravy, která

dlouhodobě působila na žádost perského šáha v Persii (1851–1859). Cílem byla modernizace armády, přezbrojení a výcvik. Postupně zvládl místní jazyk a vydal v něm první odbornou dělostřeleckou literaturu. Jako zkušený technik zprovoznil první telegrafní spojení v šáhově paláci, vytvořil první moderní plán Teheránu a podílel se na rozvoji prvních průmyslových podniků. Jeho znalosti kartografie se uplatnily roku 1858 při horolezeckém výstupu na nejvyšší horu Íránu (Damávand, 5670 m n. m.), kterou spolu s dalšími horami přesně zaměřil. Za své zásluhy byl oceněn vysokými vojenskými a státními vyznamenáními, např. hodností brigádního generála perské armády. Stal se důležitým článkem

Nejvyšší hora Íránu Damávand (5670 m n. m.)

mezi perským vládcem Násirem ad-Dín Šáhem a císařem Františkem Josefem I. Zdravotní potíže donutily Augusta v roce 1859 vrátit se domů k příbuzným v Chrudimi, kde uveřejňoval v místním tisku svoje cestopisné a vzpomínkové texty pod názvem Obrazy z Persie. Zemřel 19. 1. 1886 a jeho pohřeb s vojenskými poctami se stal ve městě významnou společenskou událostí.

-babok-

foto © Wikimedia Commons

1879

(145 let)

Gustav Frištenský

* 11. 5. 1879

† 4. 4. 1957

český řecko-římský zápasník a příležitostný herec

1884

(140 let)

Edvard Beneš

* 28. 5. 1884

† 3. 9. 1948

československý politik a státník, druhý československý prezident

1899

(125 let)

Rudolf Popler

* 29. 5. 1899

† 16. 10. 1932

československý dostihový jezdec, dvojnásobný vítěz Velké pardubické

3. 5. 1469 (555 let)

Král Matyáš Korvín **vpadl na Moravu a do Čech**. Částí českých a moravských stavů byl zvolen českým vzdorokrálem proti Jiřímu z Poděbrad. Dle pozdější dohody s Vladislavem Jagellonským si rozdělili pravomoci na zemském základě. Vladislav vládl v Čechách, Matyáš na Moravě.

6. 5. 1434 (590 let)

Vojsko panské jednoty vedené Menhartem z Hradce spolu se Staroměstskými se zmocnilo náhlým útokem Nového Města pražského (spojence sirotků a táborů). Prokop Holý se zachránil útekem k polním vojskům před obléhanou Plzní. Došlo tím k **upevnění panské jednoty**.

6. 5. 1939 (85 let)

Ostatky Karla Hynka Máchy byly převezeny z Litoměřic do Prahy. Tento akt se stal příležitostí k protinacistické manifestaci, podobně vyzněla i vzpomínka na mistra Jana Husa 6. července a poutě na hory: 30. dubna na Říp, 13. srpna u sv. Vavřínečka na Chodsku a 20. srpna na Hostýn.

10. 5. 1849 (175 let)

Rakouská policie zatkla skupinu českých politiků, radikálních demokratů, kteří společně s M. A. Bakuninem připravovali povstání proti vládě, navazující na revoluční rok 1848. Nezdařený pokus dostal název **májové spiknutí**. Prozatímní revoluční vládu měl vést K. Sladkovský.

13. 5. 1634 (390 let)

Proběhla bitva mezi saskou armádou pod vedením von Arnima a císařskou armádou pod Colloredovým vedením. **V bitvě u Lehnice** (Dolní Slezsko) **zvítězilo Saské kurfiřtství**. Jedná se o jeden z konfliktů tzv. švédské války v letech 1630 až 1635, která byla třetí částí třicetileté války.

Historia magistra vitae

13. 5. 1779 (245 let)

Těšínským mírem byly **ukončeny války o dědictví bavorské**, vedené od roku 1740. Mír byl uzavřen v den narozenin Marie Terezie za přítomnosti delegátů 7 zúčastněných zemí (Rakousko, Prusko, Sasko, Bavorsko, Francie, Rusko a vévodství Zweibrücken). Rakousko ztratilo Kladsko.

14. 5. 1869 (155 let)

Vstoupil v platnost **zákon o všeobecné povinné školní docházce** (tzv. Hasnerův zákon), modernizující zastaralé předpisy z počátku 19. století. Prodlužoval školní docházku na 8 let a zřizoval školy všude tam, kde „v okruhu jedné hodiny po dobu nejméně 5 let žije více než 50 dětí“.

18. 5. 1899 (125 let)

Byl **ustaven Český výbor pro hry olympijské** J. Guthem-Jarkovským a jeho spolupracovníky. 1919 změnil název na Československý olympijský výbor a 1992 byl transformován a obnoven původní název. Od roku 1934 výbor každoročně uděluje sportovním osobnostem Cenu Gutha-Jarkovského.

20. 5. 1929 (95 let)

V Praze byla **ustavena mezinárodní loutkářská organizace UNIMA**. V době vzniku bylo Československo považováno za ráj loutkového divadla. Kolem roku 1930 zde působilo okolo 3 000 loutkových divadel. Později UNIMA (Union Internationale de la Marionnette) přesídlila do Paříže.

21. 5. 1924 (100 let)

Poprvé spatřilo světlo světa **nové české slovo rozhlas**. V roce 1924 vypsal Radiojournal soutěž na české pojmenování rádia. Slovo rozhlas použil poprvé redaktor Národních listů. Hovorově používané slovo rádio pochází z latinského „radius“ pro paprsek či „radiatio“ pro zářít.

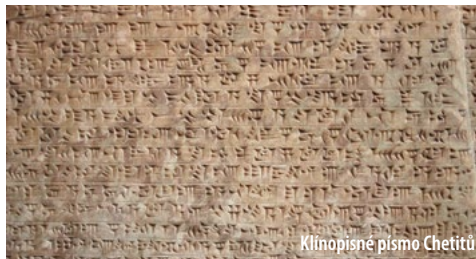
Jak mluví Chetitě? (145 let)

Učit se současné cizí jazyky je určitě užitečná věc. Ale co když k vám někdo napříč staletími promlouvá neznámým jazykem? Bedřich Hrozný s nimi mluvit uměl.

Bedřich Hrozný, 20. léta 20. století

Narodil se 6. května 1879 v Lysé nad Labem jako syn evangelického faráře. Nejprve studoval na gymnáziu v Praze a poté v Kolíně, kde ho pozitivně „nakažil“ a nasměroval k budoucímu celoživotnímu zaměření jeho učitel orientalista Justin Václav Prášek. Jeho talent a láska k Orientu se plně projevily

Klínopisné písmo Chetitů

na filozofické fakultě, kde postupně zvládl deset jazyků – jako třeba aramejštinu, sanskrt aj. Svoje znalosti dále prohluboval na univerzitě v Berlíně, na které pracovali nejlepší badatelé v oboru své doby. V mezidobě se stal uznávaným odborníkem na klínové písmo. Účastnil se rovněž vědeckých průzkumů v Sýrii, Palestině, Egyptě a Turecku, kde byl v roce 1906 objeven archiv chetitických králů, který obsahoval množství hliněných

tabulek popsaných již známým klínovým písmem, ale dosud neznámou řečí. V rámci Německé orientální společnosti od roku 1913 zkoumal originály nálezů a v listopadu roku 1915 prezentoval svoji první přednášku ohledně rozluštění textu současně s prvním stručným nárysem mluvnice chetitického jazyka. V dalších výzkumech prokázal jeho přibuznost s indoevropskými jazyky a vše shrnul v díle Chetitické klínopisné texty z Boghazkői v přepisu s překladem a komentářem z roku 1919. Stal se děkanem a později rektorem Univerzity Karlovy a velmi statečně se choval v době německé okupace. Bedřich Hrozný zemřel 12. 12. 1952 v Praze, ale pohřben byl na evangelickém hřbitově v Lysé nad Labem.

-babok-

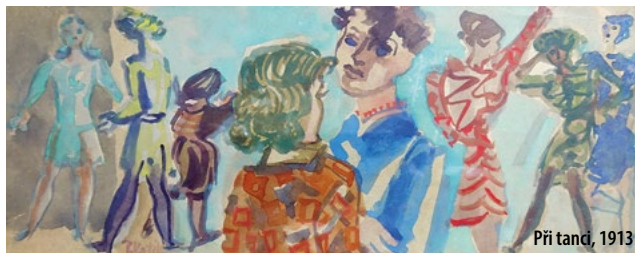
foto © Wikimedia Commons

Člen Ho Ho Ko Ko (135 let)

Český malíř, grafik a ilustrátor **Pravoslav Kotík** se narodil 1. května 1889 ve Slabcích u Rakovníka. Otec Bohumil učil na obecní škole ve Slabcích a matka Johanna, roz. Vávrová, byla v domácnosti.

Pravoslav Kotík v ateliéru

Při tanci, 1913

Studoval na UPŠ v Praze u profesorů E. Dítěte, K. V. Maška a J. Schikaneidera. V roce 1912 složil zkoušku na AVU u J. Preislera a získal oprávnění k výuce na středních školách. V letech 1913–1939 působil v Turnově, Nové Pace, Mladé Boleslavi a Praze. Od roku 1919 byl členem SVU Mánes, členství přerušil (1921–1924) a byl členem Umělecké besedy. S malíři Holanem, Holým a sochařem Kotrbou založili skupinu Ho Ho

Periferie

Ko Ko (1925), později pojmenovanou Sociální skupina. V roce 1930 byl z SVU

Mánes vyloučen a vrátil se sem až v roce 1947. V 50. letech žil v izolaci, do roku 1958 nesměl vystavovat. Cestoval po Československu, studijně pobýval ve Francii (1924 a 1937), navštívil Belgie, Německo, Nizozemsko a Jugoslávii. Jeho dílo bylo ovlivněno fauvismem a expresionismem. Ve 20. letech jej inspiroval kubismus, později novoklasicismus. V jeho tvorbě se objevují i nefigurativní témata a surrealismus. První samostatnou výstavu měl v roce 1927 v Rudolfinu. Za života získal řadu ocenění, např. stříbrnou medaili na Světové výstavě v Paříži 1937. Zemřel 14. 1. 1970 v Praze.

-felix-

foto © Wikimedia Commons; Luděk Sládek

1909
(115 let)
František Kožík
* 16. 5. 1909
† 5. 4. 1997
český spisovatel a esperantista, autor historických a biografických románů

1914
(110 let)
Eduard Hofman
* 16. 5. 1914
† 11. 6. 1987
český tvůrce animovaných filmů, autor pana Vajíčka

1919
(105 let)
Stanislav Srazil
* 7. 5. 1919
† 20. 4. 1944
československý voják a příslušník výsadku Antimony (1942)

Je třeba zabít Moravce (110 let)

Tímto úkolem byl pověřen Jaroslav Švarc. Narodil se ve Velkém Újezdu 11. května 1914, otec František byl tesař a maminka Anna, rozená Tylichová, se starala o rodinné hospodářství.

Jaroslav Švarc

Jaroslav pocházel ze šesti dětí a vyučit se měl tesařem. Byl ale slabý, a tak se učil na cukráře (1930–1933) u firmy Novotný. Poté pracoval v Praze a 1. 10. 1936 byl odveden do armády.

Sloužil u 23. pěšího pluku amerických Slováků v Trnavě, 13. pěšího pluku v Šumperku, u 4. hraničářského pluku v Hlučíně, v pěchotním srubu MO-S 18 Obora na Hlučínsku i na Podkarpatské Rusi. V únoru 1939 se vrátil do Hranic a 1. 3. 1939 byl z armády propuštěn. Žil u rodičů a dělal na melioracích. Za peníze získané prodejem zděděné chaty odešel s Bohumilem Bednaříkem a Aloisem Fröhlichem 7. 1. 1940 přes Slovensko, Maďarsko a Jugoslávii do Francie. Zde vstoupil do naší armády 6. 3. 1940 jako voják 2. pěšího pluku. Zúčastnil se bojů o Francii a po jejím pádu v červnu 1940 odplul do Anglie. Stal se četařem 2. pěšího praporu a v létě 1941 nastoupil výcvik pro zvláštní účely ve Skotsku (19. 9. 1941 – 23. 3. 1942). Jako člen

výsadku Tin byl s Ludvíkem Cupalem vysazen 29. 4. 1942 u obce Věšín s cílem provést atentát na ministra školství a propagandy protektorátní vlády Emanuela Moravce. Při seskoku se zranil, s Cupalem se nesešli, proto v Praze kontaktoval Opálku. Po atentátu na Heydricha byl prvním v úkrytu v kryptě pravoslavného kostela sv. Cyrila a Metoděje. Zemřel spolu s ostatními parašutisty 18. 6. 1942 v boji s nacistickou přesilou vlastní rukou. Němci oddělili jeho hlavu od těla, které pohřbili na dáblíckém hřbitově. Vypreparovanou hlavu s šesti dalšími hlavami parašutistů gestapo odvezlo do německého Ústavu soudního lékařství a kriminalistiky. Hlavy sedmi statečných na konci války zmizely.

Alois Rula

foto © Wikimedia Commons

Eduard Petiška, prozaik, básník a překladatel (100 let)

Připomeňme si život a tvorbu spisovatele, který je znám jako básník, romanopisec, povídkář, novelista, autor knih pro děti a mládež, dramatik, teoretik dětské literatury a překladatel.

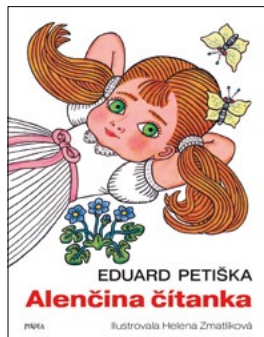
Eduard Petiška se narodil 14. května 1924 v Praze.

V rodině se mluvilo česky a německy. V době, kdy Petiška nesměl publikovat, mu znalost obou jazyků pomohla vytvořit obsáhlé překladatelské dílo. Rodina Petiškoví poskytovala kulturní zázemí, jeho otec, který byl velkým milovníkem literatury, chodil do školy s Jaroslavem Haškem a pracoval s Franzem Kafkou. Eduard vystudoval gymnázium v Brandýse nad Labem. Studium na konzervatoři mu pak znemožnila druhá světová válka. Po okupaci byl totálně nasazený a studovat mohl až po jejím konci, kdy se vydal na Univerzitu Karlovu, kde se věnoval germanistice a srovnávací

Eduard Petiška, autor více než deseti knižních titulů

literatuře. V roce 1948 se oženil, se ženou se usadili v Brandýse nad Labem. Veřejně se příliš neangažoval, psal příběhy pro mladé čtenáře. Svou zásadní knihu, Staré řecké báje a pověsti, vydal v roce

Alenčina čítanka, Petiškovo vyprávění o dětském světě, pohádky a příběhy s ilustracemi Heleny Zmatlíkové

1958. Spoluprací se Zdeňkem Milerem vznikly první díly oblíbeného seriálu o Krtečkovi. V šedesátých letech se Petiška vrátil k tvorbě pro dospělé. V románu Než dozrají muži popsal citové dozrávání generace dospívající za války, nadčasový příběh o osudových rozhodnutích Pomerančové šaty je aktuální v každé době. V osobním životě mu byla celoživotní oporou jeho žena Alena, učitelka, pocházející ze starého učitelského rodu. Spisovatel Eduard Petiška zemřel 6. 6. 1987 a pohřben byl v Brandýse nad Labem.

-nama-

foto © osobnostikultury.cz; knizniklub.cz

23. 5. 1854 (170 let)

Pro úpravu pracovních poměrů v hornictví byl **vydán horní řád**, jímž byly odstraněny staré právní řády pro hornictví z dob feudalismu. Vydáním tohoto řádu přestal v zemích Koruny české platit „lus regale montanorum“, který vydal v roce 1300 král Václav II. a reformoval Rudolf II.

25. 5. 1864 (160 let)

Český sněm přijal dva **zemské školské zákony o vyučování jazyků**. Zákon o rovném právu obou zemských jazyků na středních školách, kterým bylo stanoveno, že druhý zemský jazyk bude povinným vyučovacím jazykem. A druhý zákon o rozdělení gymnázií na česká, německá a oboujazyčná.

28. 5. 1869 (155 let)

Třebechovický řemeslník, publicista, spisovatel a historik **Vilém Koleč** se narodil 28. 5. 1869 v Třebechovicích pod Orebem († 2. 8. 1944). Byl zakladatelem městského muzea v Třebechovicích. Byl činný v Jednotě katolických tovaryšů, publikoval články v duchu křesťanského socialismu.

29. 5. 1639 (385 let)

Proběhla **bitva u Lobkovic** mezi císařskými oddíly a švédskou armádou. Bitva skončila takřka katastrofální porážkou císařských vojsk a zajištěním jejich vrchních velitelů, včetně Hofkircha a Montecuccolih. Zanedlouho po bitvě následoval neúspěšný švédský pokus o obsazení Prahy.

31. 5. 1884 (140 let)

Byl **zahájen provoz parní tramvaje v Brně**, která nahradila koněspřežnou tramvaj. Druhá etapa brněnské parní tramvaje je datována 1943–1947. Poprvé se však parní tramvajová lokomotiva objevila v Brně již v červenci roku 1879, ale po ujetí krátké vzdálenosti vykolejila.

1924

(100 let)

Karel Kachyňa

* 01. 5. 1924
† 12. 3. 2004
český filmový režisér a scenárista, nositel medaile Za zásluhy

1934

(90 let)

Vladimír Brabec

* 15. 5. 1934
† 1. 9. 2017
český divadelní, filmový, televizní a rozhlasový herec a dabér

1944

(80 let)

Miroslav Duřák

* 6. 5. 1944
† 17. 11. 2005
český zpěvák a hudebník, zakládající člen skupiny Rangers

text: Pavel Edvard Vantůra (redakce@kamocesku.cz)

Tři pera, dvě pence

Před 678 lety, v sobotu 26. 8. 1346, devátého roku stoleté války, proběhla nám známá bitva u francouzského Kresčaku v severní Francii. Anglická armáda tu rozdrtila silnější vojsko Francouzů.

Smrt českého krále Jana v bitvě u Crécy, Česko-moravská kronika, 1868

Bitvy se na straně Francie účastnili jejich evropští spojenci, mezi něž patřili také již slepý český král Jan Lucemburský a jeho syn, římskoněmec-
ký král Karel. Bitva to byla nelibostná a „...přitom padl i chrabří český král Jan Lucemburský...“ (Jean Froissart). Po bitvě si přilbu a krouhevy Jana, jako osobní trofej, vyžádal Eduard z Woodstocku, princ waleský, známý jako Černý princ. Janova tři pštrosí

Erb prince z Walesu

Dvě pence

pera a heslo „Ich dien“ (sloužím) převzal princ waleský do erbu dědiců anglického trůnu. Zmíněná pera najdeme dodnes, mimo jiné, na britských dvoupencích. Proč ne, král Jan byl vzorem rytířskosti a slepé věrnosti až za hrob.

-lgs-

První vydání komiksu Čtyřlístek (55 let)

Kdo by neznal Čtyřlístek, když vychází už od roku 1969. Přestože ústředním motivem je komiks Čtyřlístku, časopis přinesl za dlouhou dobu své existence i celou řadu dalších komiksových seriálů.

První číslo časopisu vydalo nakladatelství Orbis 15. května 1969. Nikdo nepočítal s tím, že by příhody Čtyřlístku měly nějaké pokračování, ale čtenářská veřejnost byla jiného názoru. Autorem prvních příběhů byl Jaroslav Němeček, později se na motivech příběhů podíleli další spisovatelé, jako Ljuba Štíplová (zpočátku pod pseudonymem Miloš Štípl), čísla 24, 25 napsal básník Pavel Šrut (pod pseudonymem Petr Karmín) a od 90. let 20. století přibývali další, například Libuše Koutná, Hana Lamková, Josef Lamka, Jiří Poborák, Karel Ladislav a další. Příběhy Fifinky, Myšpulína, Bobíka a Pindi vycházely v edici Knihovnička Čtyřlístek 8–9x ročně – koncem 80. let v nákladu 220 tisíc výtisků. Přesto byl Čtyřlístek podpultovým zbožím. Počínaje rokem 1990 vzniklo soukromé nakladatelství Čtyřlístek, které dnes vydává Čtyřlístek 20x ročně v nákladu asi 40 000 výtisků. Koncem

Sběratelé šli po tomto prvním vydání

roku 2015 vyšlo již 600. číslo. Každoročně vychází 3–5 knižních titulů, nejúspěšnějším je dosud Muž z budoucnosti Ljuby Štíplové a Jaroslava Němečka. Čtyřlístek několikrát vyšel, neúspěšně, i v cizích jazycích. Pokud se vydáte naučnou stezkou Čtyřlístku, dozvíte se, že Třeskopsky jsou Doksy, Máchovo jezero Blaták a Bezděz hrad Bezzub.

Alois Rula

Naučná stezka Se Čtyřlístkem okolo Blatáku

foto © autor, Wikimedia Commons

V království druhá po Praze

Byla jí Vratislav (Wrocław, Breslau), historické hlavní město Slezska. Otázkou ale zůstává, zda založili město skutečně Přemyslovci.

O největším ztraceném městu pro České království mýty tvrdí, že jméno dostalo po zakladateli Vratislavu I. (915–921), otci sv. Václava. Ale jak už to tak bývá, pověst vznikla mnohem později. Slezsko sice bylo v přemyslovské sféře vlivu počátkem 10. století, ale jen velmi volně, protože do vlády Boleslava I. panovali Přemyslovci jen ve středních Čechách a Vratislav jako město fungovala až od založení biskupství roku 1000. Nutno ale připustit, že dost možná město vzniklo na místě hradiště, v jehož založení mohl mít prsty Vratislav I. Slezsko v době založení vratislavského biskupství bylo ale pod vládou Boleslava Chrabrého Piastovce, jehož otec Měšek Slezsko dobyl na českém knížeti Boleslavovi II. (972–999). Přemyslovci vedli o Vratislav několik válek, ale Piastovci to vždy uhráli jen na placení ročního tributu Přemyslovcům za držbu Slezska. Počátkem 12. století dokonce tribut zanikl. Počátkem vazby Přemyslovců na Slezsko byl sňatek Jindřicha II. Pobožného s Annou

Vratislav v Schedelově kronice světa, 1493

Lehnickou, dcerou českého krále Přemysla Otakara I. Jindřichův vnuk Jindřich IV. Probus (1266–1290) byl částečně vychováván na pražském dvoře Přemysla Otakara II. a po jeho smrti na Moravském poli (1278) byla Jindřichovi nabízena česká koruna. Nepřijal, ale po jeho smrti se dědictví po Jindřichovi ujal český král Václav II., který postupně získal slezská knížectví a roku 1300 i polskou korunu. Václav II. ale brzy zemřel a jeho syna Václava III. (1305 až 1306) úkladně zavraždili v Olomouci. Přemyslovci vymřeli po meči a na český trůn usedl Jan Lucemburský (1310–1346), který se polského titulu nechtěl vzdát.

Luděk Sládek

foto © Wikimedia Commons

foto © Wikimedia Commons

Bitva u Lipan (590 let)

Byl čtvrtek 30. května l. P. 1434 a u vesnice Lipany se schylovalo k události, která měla vstoupit do našich dějin. Kdo sem zavítá a trochu se vyzná v našich dějinách, pocítí smutek. Proč ale? Dnes je to pro mnohé jen místo zapomenuté, kde se odehrálo cosi, co odvál čas.

Panoráma bitvy u Lipan, Luděk Marold, 1898

Bitvu polních vojsk táborů a sirotků Prokopa Holého (15–18 tisíc pěšáků, 700 jezdců, 400 vozů) proti oddílům panské jednoty Diviše Bojka z Miletínka (25 tisíc pěšáků, 1 200 jezdců, asi 700 vozů) vnímá většina obeznámených jako „národní tragédii“. Mýtus, nebo skutečnost? Každopádně je to milník našich dějin, tečka za obdobím husitství, která učinila přítrž z kázně slavného království, kterému po 15 letech nelitostného válčení přinesla mír. Vedle hrdinů, kteří padli v boji jako Prokop Holý a jeho hejtmáné, vytvořila i zrádce, například

Jana Čapka ze Sán a kněze Bedřicha ze Strážnice, kteří opustili v bitvě radikální husity. Pravda ale je, že bitvu rozhodla početní převaha a lest, jež vložila politickou moc v zemi do rukou panské jednoty. Kdo byl ale opravdu vítěz a kdo poražený v bitvě, kde zvítězili Čechové nad Čechy? V roce 1930 byla na mohyle Prokopa Holého odhalena deska s nápisem: „Kdož zastavíš se zde, zamysli se, kam vede nesvornost národa.“

Antonín Fridrich

foto © autor

Směrovka Svatojánské proudy, r. 1890, Muzeum turistiky v Bechyni

První značená (135 let)

V Rakousku a Švýcarsku existovala ucelená síť opatřená pásovým značením již v polovině 19. století. Po konci bachovského absolutismu (1859) došlo v tomto ohledu k rozvoji i v českých zemích.

Staré turistické značení na zdi kostela, Svatý Jan pod Skalou

První síť turistických tras v českých zemích značených tvarovými značkami vyznačila po svém založení roku 1884 Pohorská jednota Radhošť v Beskydech v okolí Radhoště. Jako první česká značená trasa s pásovým značením byla červená ze Štěchovic ke Svatojánským proudům, kterou vyznačilo 11. května 1889 označovací družstvo Klubu českých turistů pod vedením arch. Vratislava Pasovského. Stalo se tak na území dnes zaplaveném štěchovickou přehradní nádrží. Ve stejném roce byla vyznačena druhá červená značka z Berouna přes Svatý Jan pod Skalou na Karlštejn, která existuje doposud a je část dnešní trasy č. 0001. Ve stejném roce bylo označeno celkem 55,5 km tras. V roce 1912 byla dokončena první dálková trasa přes Brdy na Šumavu. Původní pásové značky měly střední červený pruh v šířce 10 cm a lemovaly jej bílé pruhy o šířce 4 cm. Později začaly být některé trasy značeny i modře a v roce 1916 se začalo značit i zeleně a žlutě. Šířka barevného pruhu byla později zmenšena na šířku bílých pruhů. Dnes je u nás označeno více než 44 tisíc km pěších turistických tras.

-felix-

foto © Wikimedia Commons, Štů

MĚSTO ČÁSLAV
srdečně zve na

**ČÁSLAVSKÉ
SLAVNOSTI**

22. 6. 2024

♦♦♦ Leona Machálková, Melissa, Elthin, UDG, Hudba Praha Band a další ♦♦♦
♦♦♦ otevřené památky ♦♦♦ divadélko pro děti ♦♦♦ tradiční jarmark ♦♦♦
♦♦♦ doprovodný historický program ♦♦♦ dobová řemesla ♦♦♦
♦♦♦ a mnohem více ♦♦♦

Více informací na FB události:
Čáslavské slavnosti 2024

www.meucaslav.cz | sledujte nás: @mestocaslav

1424 **Šířka** 2024

Zažijte Egypt v Českém muzeu stříbra v Kutné Hoře

Kutnohorské muzeum si pro své návštěvníky připravilo i na závěr sezony mnoho zajímavého.

Nejnávštěvovanější atrakcí našeho muzea je středověké důlní dílo, které se nachází v blízkosti sídla muzea středověkého Hrádku. Návštěvníci se obléknou do perkytlí, dostanou přilby se světly a vydají se na cestu po dějích dolování a zpracování stříbra v Kutné Hoře a do hloubky třicet metrů.

Kromě návštěvy dolu nabízíme prohlídku budovy Hrádku s jeho expozicemi a několika zajímavými výstavami. Po celý letošní rok mohou návštěvníci vidět výstavu Ve stínu pyramidy, která vznikla ze spolupráce s Městským muzeem v Moravské Třebové

Mumie ženy Hereret ze sbírek Městského muzea v Moravské Třebové

Srdeční skarab pro Nebetmesse ze sbírek Městského muzea v Moravské Třebové

a Národním muzeem – Náprstkovým muzeem. Ústředním exponátem je mumie mladé ženy Hereret, kterou spolu s dalšími egyptologickými starožitnostmi do Čech převezl mecenáš a sběratel Ludwig V. Holzmaister. V přízemí Hrádku až do podzimu nabízíme výstavu Kutná Hora husitská, která se věnuje husitskému období v našem regionu a připomíná šestisté výročí bitvy u Malešova nedaleko Kutné Hory. Výstava obsahuje interaktivní prvky v podobě polní kuchyně, modelu bitvy, ukázky zbraní a další zajímavosti.

Kachel s husitskými bojovníky a dělová koule

České muzeum stříbra spravuje také architektonicky mimořádně cenný Kamenný dům na Václavském náměstí v Kutné Hoře. Najedete v něm expozice věnované dějinám města a jagellonské architektuře a také výstavu nazvanou Kutnohorská varhanářská škola, která končí 30. listopadu. Výstava je věnována zdejší varhanářské tradici – tedy jejich výrobcům a nástrojům, zejména první varhanářské továrně na výrobu harmonií a varhan Jana Tučka. Návštěvní sezona v Kamenném domě končí dne 30. listopadu.

Prohlídku dolu doporučujeme rezervovat na uvedených telefonech nebo e-mailu.

České muzeum stříbra, p. o.
Barborská 28, 284 01 Kutná Hora
tel.: + 420 327 512 159
mobil: + 420 733 420 366.cz
e-mail: info@cms-kh.cz
www.cms-kh.cz

foto © Jiří Vaněk

Navštivte Škoda Muzeum a výrobní závody Škoda Auto v Mladé Boleslavi a seznamte se s fascinující historií společnosti Škoda Auto sahající až do roku 1895.

Individuální prohlídka je možná kdykoliv v rámci otevírací doby. Prohlídku s průvodcem a exkurzi do výrobních provozů Škoda Auto si rezervujte předem na muzeum.skoda-auto.cz/prohlidky Otevřeno je denně od 9.00 do 17.00.

Prohlídku muzea je možné spojit s návštěvou **Rodného domu Ferdinanda Porscheho** ve Vratslavicích nad Nisou v rámci kombinovaného vstupného.

Škoda Muzeum
tř. Václava Klementa 294, Mladá Boleslav
tel. +420 326 832 038; muzeum@skoda-auto.cz
muzeum.skoda-auto.cz

Jindřichův Hradec zábavný a hravý

Kdo si hraje, nezlobí

Kdo by nemiloval vláčky? Pro děti i tatínky máme tady mašinky. Modelové kolejiště najdete ve Výstavním domě Stará radnice. Objevovat budete postupně nové scenérie a zákoutí, a přitom si vychutnávat rozmanitý železniční provoz. Děni na kolejišti lze oživit pomocí tlačítek, kterými se uvádějí do pohybu

interaktivní prvky či některé figurky. Prohlédnete si zde vystavené dobové fotografie i fotografie ze současnosti a za maketou ovládacího pultu si vyzkoušíte, jak strojvedoucí řídí neznámější úzkokolejnou dieselelektrickou lokomotivu. Přeneste se se svou rodinou na pár chvil do bezstarostných dětských let do podmanivého světa miniaturních železnic.

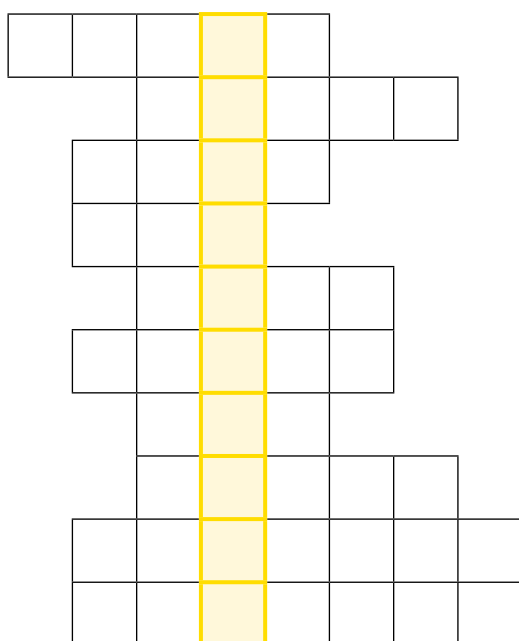
Do světa fantazie

Nejen při nepřízní počasí stojí za to navštívit Hvězdárnu a planetárium prof. Františka Nušla. Vesmír je neskutečně zajímavé téma, které děti doslova fascinuje. Do vesmíru vás prostřednictvím svého dobrodružství vtáhne křeček Elon, které nebude nudit ani rodiče. Poté se dalekohledem podíváte na Slunce a dozvíte se leccos zajímavého o jeho aktivitě.

Hrou i sportem

Discgolf je jedním z nejrozšířenějších sportů s létajícím diskem, odvozeným z klasického golfu. Cílem hry je podobně jako v golfu dokončit jamku co nejmenším počtem úderů – tedy hodů. Tuto sportovní disciplínu si můžete vyzkoušet také u nás v Jindřichově Hradci. Discgolfové hřiště se nachází přímo v centru města v Mertových sadech. Tato jednoduchá a zábavná hra je ideální sportovní aktivita pro celou rodinu.

Která věž jindřichohradeckého zámku sloužila dříve jako vězení?

Hlavní město České republiky...

Z čeho se dělá kakao?

Kdo má svátek na Štědrý den?

Co od včelek se maže na chleba s máslem?

Dopravní prostředek se dvěma koly...

Hmyz, který štípe a saje krev, se jmenuje...

Část obličeje...

V čem vaří maminka polévku?

Co si oblékáš na nožky?

Kam střílí fotbalista gól?

Příjemný sportovní den na čerstvém vzduchu lze také strávit ve Sport Parku v Jindřichově Hradci, poblíž obce Otín. Chloubou parku je bezesporu fotbalgolf, který je nesmírně zábavný a originální, takže se zde zabaví každý, kdo umí alespoň trochu kopnout do míče. Pro bikery jsou zde připravené dvě různé tratě. Zkušenější bikeri si mohou otestovat své jezdecké dovednosti na profi trati a na své si přijdou také děti, jejichž trail je plný klopek, boulí a lavic. Součástí Sport Parku je kryté ohniště s posezením, dětské hřiště, pláž, terasa a občerstvení.

? Tajenku křížovky nám pošlete do 15. května z www.kampocesku.cz/souteze nebo poštou na adresu redakce. Třem autorům správných odpovědí zašle město Jindřichův Hradec dárkový balíček s propagačními předměty a první správně odpovídající obdrží vstupenky do některého z objektů města.

Infocentrum Jindřichův Hradec
Infocentrum.jh.cz

Emilie Mediz-Pelikan, Kvetoucí kaštany, 1900 (olej, plátno, 142 x 195 cm)

Belvedere na Hluboké – Let It GROW Again!

Strom je v kulturních dějinách všudypřítomný, protože je mimo jiné mimořádně účinným nositelem lidského obsahu. Materiální stránka a ekonomické využití stromu spolu s jeho duchovní, estetickou a ekologickou funkcí mají pro společnost zásadní význam. Málokterý jiný přírodní element byl v umění zvolen jako projekční plocha pro člověka častěji než strom. Personifikovaný strom vystupuje jako společenská bytost, samotář, posluchač připravený vstřebat námi předávané zprávy, jako strážce, ochránce, dokonce i zachránce klimatu.

Celá historie vztahu člověka ke stromu je ukotvena v umění. Od prehistorických božských postav, totemů a kosmických bytostí, antických metamorfóz až po biblický strom, který byl instrumentalizován jak pro zobrazení úpadku, tak pro vykoupení (ikonografie živého kříže), jsou stromy náboženskými znaky civilizace. Tyto znaky se mění a jsou neustále přizpůsobovány ideologickým požadavkům doby. Strom v umění je tedy třeba chápat jako impuls nejen k symbolickému výkladu přírody, ale také k výkladu člověka samotného, a tím i jeho postavení v přírodě.

Se stromy se ztotožňujeme a jako partneři v dialogu nás tyto organismy provázejí celou kulturní historií. Strom, jak má tematizovat i výstava v AJG, je i dnes symbolem života. V současné klimatické krizi antropocénu je plicní funkce rostlin pro naši planetu tak silně tematizována, že v příštích desetiletích můžeme dokonce očekávat častější výskyt tématu stromu ve veřejném prostoru.

Výstava v Alšově jihočeské galerii konceptuálně vychází z velké prezentace tématu v rakouské

galerii Belvedere ve Vídni (23. 9. 2022 – 8. 1. 2023), se kterou AJG na pokračování tohoto ambiciózního projektu spolupracuje. Výstava v rozsáhlých

prostorách Zámecké jízdárny v Hluboké nad Vltavou se řídí stejným principem jako její původní varianta ve Vídni, a to představit strom v umění jako nepřehlédnutelný vizuální znak, který je však v závislosti na jeho použití sdělován uchopitelně modelovým způsobem. Je tedy rozdíl, zda chce umělec vyjádřit obraz věčného života v bezstarostném prostředí, rodokmen své rodiny, nebo apel na nutné přehodnocení našeho ekologického chování. V prvním případě se jedná o symboly, ve druhém o diagramy a ve třetím o složité formy znakového jazyka, které lze dobře vysvětlit pomocí příkladů z dějin umění. Stejně jako je strom dynamickým organismem, i tato výstava se oproti té původní změnila a ukáže nové perspektivy z nevy-

čerpatelného rezervoáru umění, tedy i celý tento výstavní projekt se vyvíjí, roste a problematizuje bytostně důležitý aspekt našeho života a přežití. Let It GROW Again!

Kurátorem výstavního projektu je slovenský teoretik umění a kunsthistorik **Miroslav Halák**, který v současnosti působí v rakouském muzeu umění Belvedere. Architektem výstavy je **Adam Hochmuth**, autorkou grafického designu a vizuálu je **Jana Vahalíková**.

Hlavním partnerem výstavy je **Skupina ČEZ**. Výstava je pro návštěvníky přístupná **od 9. 6. do 10. 11. 2024, denně, 9.00–18.00 hod.**

Alšova jihočeská galerie
Zámecká jízdárna, Hluboká nad Vltavou 144
373 41 Hluboká nad Vltavou
www.ajg.cz

Muzeum středního Pootaví Strakonice slaví 130 let

To je skoro 50 000 dnů plných zážitků a dobrodružství.

A co ve Strakonici můžete zažít a vidět?

Například interaktivní expozici řádu maltézských rytířů, dud a dudáctví, zbraní a motocyklů značky ČZ, historie textilní výroby a expozici věnovanou loutkářství. Expozice jsou plné zábavných prvků pro celou rodinu. Na dotykových obrazovkách si zahrajete pexeso, puzzle nebo kvíz. Vyzkoušíte si hru na dudy či si poslechnete nahrávky dudáckých souborů z celého světa. Pustíte si pohádku nebo si s loutkami vymyslíte svou vlastní. Na trenážeru závodní motorky si vyzkoušíte svou zručnost. Potěžíte si rytířskou zbrojí nebo si

pohrajete ve zmenšenině saracénského stanu. Nechybí ani modely a interiér válečné lodi. Součástí prohlídky jsou i prostory kapitulní síně a ambitu či vyhlídková věž Rumpál.

Tak neváhejte a vyrazte do Strakonice.

Muzeum středního Pootaví
Strakonice 130^{let}
1894 - 2024

www.muzeum-st.cz

Do Vimperka za poznáním a přírodou

Pokud také patříte k těm, kteří mají rádi rázovitá místa v blízkosti přírody, jste ve Vimperku na správné adrese. Toulat se můžete úzkými uličkami a zákoutími města, které vás zavedou historickým centrem kolem příjemných cukráren, kaváren a restaurací třeba na **Stezku kolem opevnění**. Ta začíná pod zámekem vedle poslední dochované hranolové věže městského opevnění, tzv. Černé brány, a vede travnatou pěšinou lemovanou hradební zdí až k severovýchodní baště. Cestou se dozvíte, jak vypadalo opevnění v minulosti, nebo zodpovíte naučné otázky týkající se středověkých řemesel. Pokud se chcete vydat dále od centra a máte s sebou menší děti, určitě nevynechte **Stezku lesních skřítků**. Na úvozových lesních cestách bývalé Zlaté stezky s krásnými výhledy na město budete sbírat otisky s podobiznami skřítků, poznávat lesní zvířata a rostliny a plnit různé úkoly. Mapu pro sbírání otisků získáte na začátku stezky nebo v informačním centru. Pro rodiče s dětmi je určena i trasa **Vimperké výhledy** v úseku mezi Vodníkem a Brantlovým Dvorem. Na Vodníku je sportovně-relaxační areál s restaurací a dětským hřištěm, na Brantlově Dvoře nově opravená kaplička s památnou lípou. Po cestě vás

čekají naučná zastavení s úkoly. Mapu na trasu dostanete v restauraci Vodník nebo v informačním centru na náměstí, kde děti čeká odměna.

Pokud si budete chtít po všech těch procházkách odpočinout a zatoužíte po nějakém kulturním zážitku, můžete si v květnu a červnu užít například známý vimperský Majáles, oblíbené Vimperské trhy nebo tradiční Vimperskou pouť.

Těšíme se na vaši návštěvu.

Více na
www.kulturavimperk.cz
www.majalesvimperk.cz

W
Vimperk.

Zlověstný Bor?

Máme u nás řadu strašidelných míst a jedním z nich je i Branišovský les u Českých Budějovic. Alespoň se to říká. Původně Bor, dnes Branišovský les je opředen nejednou tragickou pověstí ale i paranormálními jevy.

Na každém šprochu je pravdy trochu a o tomto místě se šprochá už mnoho let.

Prý tu stála osada uprostřed bažin, které pohřbily mnoho lidí. Jiní tvrdí, že v lese viděli leviťující postavu, matně bílé tváře s náznakem očí a úst, černou, v plášti a klobouku. Prý strážce, co tu v lese střeží zlo. Ale dá se zlo vůbec střežit? Protože jsou ale první „zaručená“ pozorování až z roku 1993, obávám se, že v řadě případů šlo o nadměrnou konzumaci alkoholu nebo halucinogenních lysohlávek. Zajímavým se mi jeví svědectví o sko-

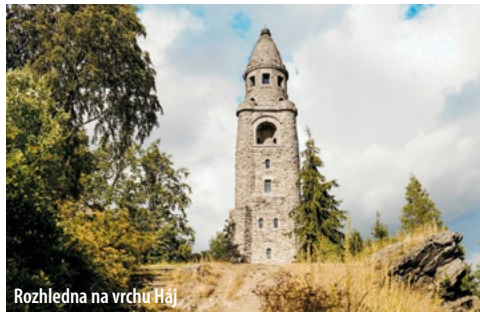
cích v čase. Stalo se v roce 1960, že se jeden muž ze samot U Pěti zlodějů vracel z Budějic domů na kole. Zdálo se mu, že les se vlní, a on hodinovou cestu zvládl za hodin devět. Mohu potvrdit, krajina se může opravdu dost vlnit a čas utíkat jinak, jako mně, když jsem se vracel na kole z velikonoční pomlázky. Zmínky o UFO vynechám. V roce 1927 v Branišově otevřeli hotel Praha a mladá dvojice šla na výlet. Nevrátila se a byla nalezena oběšená na stromě. Později se na stejné větvi toho stromu oběsila další žena. V Branišovském lese byl muniční sklad, kde se měli v 70. letech 20. století navzájem zastřelit čtyři vojáci. Údajně proto, že když se střídali na hlídce, něco viděli, a tak začali střílet. Tragédie nebyla objasněna. Smyšlenky, či pravda? Podvrh, nebo zlý duch lesa? Branišovský les je městský lesopark, kam chodí lidé na procházky. Prý je tu ale čas od času sledují všudypřítomné oči a slyšejí kroky.

-lgs-

Výročí města Aš

Rok 2024 přináší výjimečné období odkrývající pohled do bohaté historie ašského výběžku.

Rozhledna na vrchu Háj

V dřívějších Příkopech byl v roce 1724 postaven most o jednom oblouku z lomového kamene spojující původní hřbitov u kostela Svaté trojice s nově založeným hřbitovem. O 100 let později zde došlo k velkému požáru, za který mohla svíce u krádeže prasete. Vzácnou památkou Ašska je letos 300 let starý kamenný reliéf s erbem císaře Svaté říše římské Karla VI., známý jako Salva Guardia, který se nachází u Textilního muzea. Rozhledna na vrchu Háj slaví 120 let, toto výročí se promítne nejen na Slavnostech města Aše.

www.info-as.cz

CHKO Slavkovský les (50 let)

Slavkovský les je krajinou mokřadů a pramenů v trojúhelníku proslulých západočeských lázní zapsaných na Seznam světového dědictví UNESCO. Je také krajem rozlehlých lesů a tajuplných rašeliníšť, místem vývěřů stovek minerálních pramenů a mofet, územím podivuhodných Mnichovských hadců, mozaikou pestrých mokřadních luk i působivých údolí řek Teplé a Ohře.

Klenotem Slavkovského lesa jsou rašelinné a slatinné louky. Ty jsou rájem pro hmyz a vzácné ptáky, jako je linduška luční, bekasina otavní či chřástal polní. Vidět na nich můžete také některé druhy orchidejí. Podmáčené porosty se vzácnou borovicí blatkou a jezírka s rašelinnou vodou hostí mnoho neobvyklých druhů zvířat a rostlin. Hojně tu rostou třeba různé rašeliníky. Typickou květenou jsou drobné keříčky šichy černé či klikvy, trsy suchopýrů nebo masožravá rosnatka okrouhlostá.

Národní přírodní rezervace Kladské rašeliny

Bekasina otavní

Ozdobou náhorní plošiny Slavkovského lesa jsou také největší hadcové skály v České republice – Mnichovské hadce. Rostou na nich druhy, které nikde jinde nenajdete. Třeba rožec kuřičkolistý. Pramenné vývěry a rašeliníště Slavkovského lesa byly v roce 2012 zapsány na seznam mokřadů mezinárodního významu podle Ramsarské úmluvy. To potvrzuje výjimečné hodnoty tohoto území.

Lucie Záhorová

foto © Přemysl Tájek, Bohumil Fišer

Po vodě řeky Ohře do údolí bukových lesů a skal

Údolí řeky Ohře v chráněné krajinné oblasti Slavkovský les vás uchvátí příkrými skalami i zachovalými bukovými lesy. Čistá voda a koryto s mnoha zákrutami, mělčinami a slepými rameny jsou plné života.

Svatošské skály

Mláďe výra velkého

Asi 6 km dlouhá cesta začíná v historickém městě Loket a končí u národní přírodní památky Svatošské skály. Pokud nemůžete řeku splout, doporučujeme výlet absolvovat pěšky nebo na kole po jejím levém břehu.

Goticko-románský hrad Loket, tyčící se na skále uprostřed velkého meandru řeky, byl založen v 1. polovině 12. století. Předtím na tomto místě stálo staré slovanské hradiště.

Na kamenech v řece spatříte posedávat celou rodinku morčáků velkých, jedné z mála našich rybožravých kachen. Vodou se prohání kromě pstruhů obecných také lipan podhorní a velmi vzácný

mník jednovousý, který je naší jedinou treskovitou rybou.

Kromě řeky jsou tu chráněné i květnaté bučiny a suťové lesy. Z nich vystupují výrazné žulové skalní útvary – Soví a Svatošské skály. Vznikly postupným zvětráváním a odnosem žulových bloků, činností řeky i působením mrazu. Svatošské skály jsou také od pradávna opředeny různými pověstmi. Nejznámější z nich je o zkamenělém svatebním průvodu.

snamidoprirody.cz
nature.cz

foto © Přemysl Tájek

SEZNAMTE SE s lázeňskou tradicí...

Římské lázně

MARIÁNSKÉ
LÁZNĚ

Zámek a zámecký park

Klášterec nad Ohří

Město Klášterec nad Ohří najdete v severozápadních Čechách. Z jedné strany ho obklopují Krušné hory a z druhé Doupovské hory, městem protéká řeka Ohře a dominantou je neogotický zámek, ve kterém byste našli muzeum porcelánu ze sbírek Uměleckoprůmyslového muzea v Praze.

Realizace z předchozích ročníků sympozia

Realizace z předchozích ročníků sympozia

Viktorie Sýkorová – ukázka z tvorby

Zámek obklopuje dendrologicky cenný zámecký park anglického typu, který pak plynule navazuje na lázeňský areál Lázní Evženie s lázeňským parkem.

To vše už o našem městě víte. Víte ale, jaké kulturní zážitky pro vás naše město přichystalo na jarní sezonu?

Hned na začátku května se můžete podívat na tradiční zahájení turistické sezony v areálu zámeckého parku. To proběhne 4. května a kromě

stánkového prodeje a dětských atrakcí se na vás těší také Laura a její tygři, Xindl X či Adam Bomb.

V květnu bude v galerii Kryt probíhat výstava Viktorie Sýkorové s názvem Roztroušené tendence. Její konání jsme načasovali na květen, protože právě v květnu si celý svět připomíná nemoc zvanou roztroušená skleróza. S touto diagnózou se potýká jak sama autorka, tak kurátorka městské galerie Kryt. Výstava se snaží představit nemoc

ZAHÁJENÍ

turistické sezony

4. 5. 2024

od 14:00

areál zámeckého parku

14:00 Take Away Band / 15:15 Hnedle Vedle
16:30 RED STAR ZUŠ / 17:45 Laura a její tygři
19:30 XINDL X
21:00 Adam Bomb (USA)

Dětské atrakce a stánkový prodej po celý den

jako takovou, přiblížit proces smíření a vyrovnání se s nástrahami choroby. Návštěvníci si budou moci prohlédnout grafické listy, kresby, malby, keramiku a další objekty, které Viktorie vytvořila. Výstavu doplní také její stejnojmenná kniha. Vernisáž se uskuteční 10. května v 17.00 hodin v galerii Kryt.

A v červnu si do diáře poznamenejte další tradiční akci, a to Krušnohorské sochařské sympozium Paměť krajiny. Tématem letošního ročníku je „minulost a budoucnost“, přičemž cílem je ukázat dřevo jako plnohodnotný sochařský materiál, který je možné aktualizovat o nové významy a konotace. Dřevo uchovává paměť krajiny. Ty nejstarší stromy v Krušných horách pamatují různé časy, dobré i špatné. Události dob minulých jsou vepsány do jejich hmoty, a uchovány tak do budoucnosti pro další generace. A v souvislosti s aktuálními trendy ve výtvarném umění, ke kterým patří zapojení nových médií či umělé inteligence, se pro sochaře nabízí výzva, jak tyto nové tendence propojit s klasickou sochařinou.

Sedmičlenná odborná porota na prvním místě hodnotila právě originalitu návrhu, práci s tématem a vizuální a estetické kvality díla. V letošním roce se přihlásilo celkem 32 autorů ze zemí celého světa. Z přihlášených autorů vybrala porota dva studenty a čtyři profesionály. Sympozium bude probíhat 21.–27. června 2024 v zámeckém parku.

Klášterec n. Ohří

Turistické informační centrum Klášterec nad Ohří
nám. Dr. E. Beneše 85
431 51 Klášterec nad Ohří
e-mail: icklasterec@muklasterec.cz
www.klasterec.cz

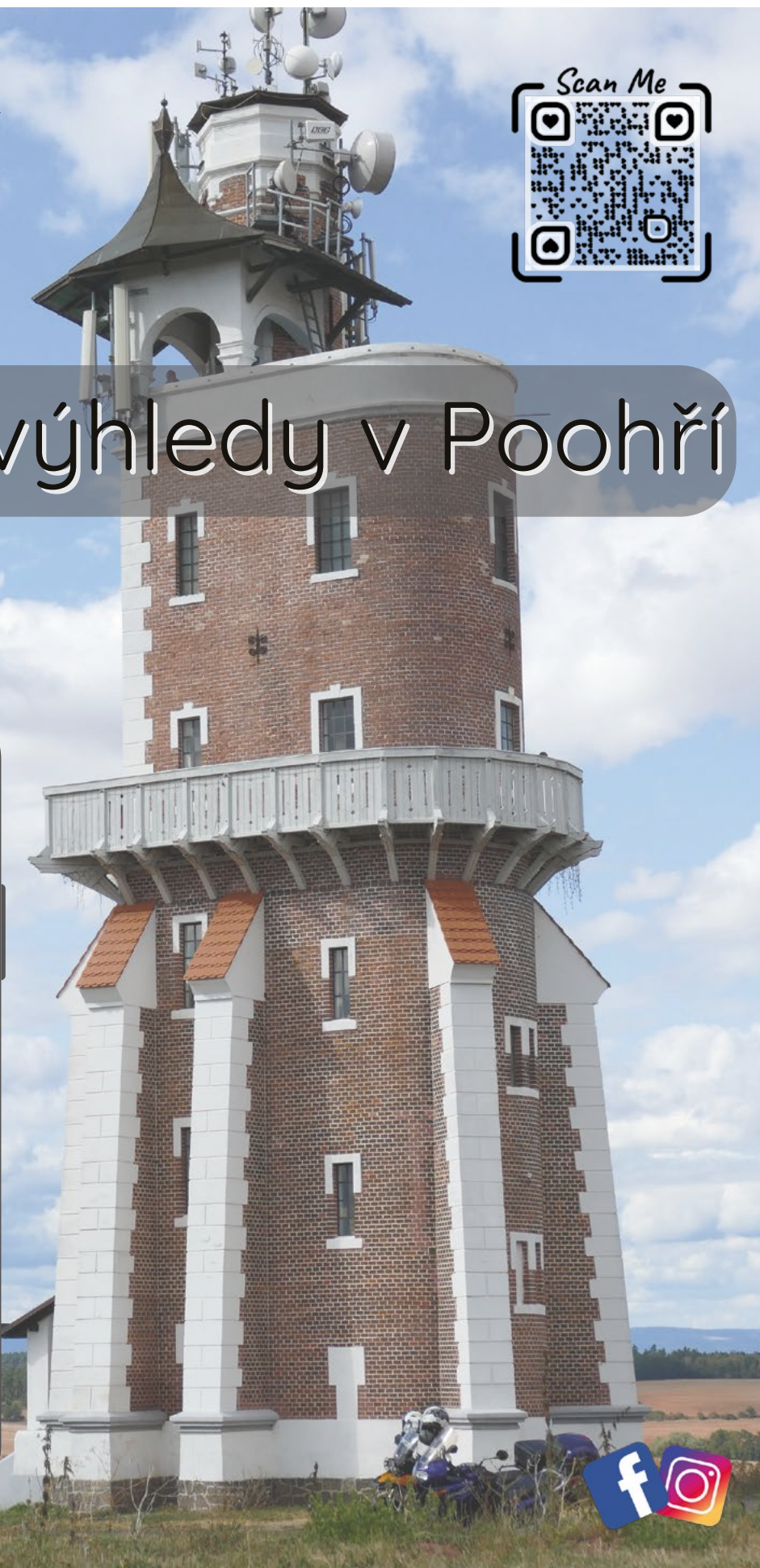
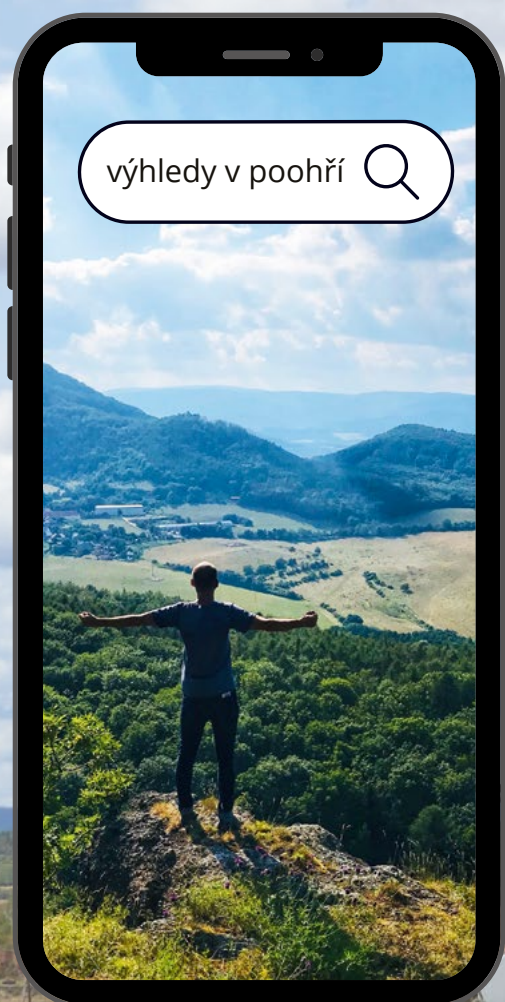

Dolní Poohří

Objevte výhledy v Poohří

Jaro v sedle kola

Odstartujte sezonu v Libereckém kraji na kole. Každému se při vyslovení nejmenšího kraje vybaví něco jiného, ale určitě nikdo nezapomene a na mysl mu hned přijde velkolepý Ještěd, Máchovo jezero, Trosky a snad i Harrachov.

Tam však zábava nekončí a Liberecký kraj se rozhodl přijít s dalším nápadem, jak potěšit své návštěvníky, především cyklo nadšence. Stačí nasednout na kolo s cyklobrožurou v pdf formátu a poznat přírodní krásy celého kraje od severu Českého ráje přes Máchův kraj, Jizerské a Lužické hory až po vrcholky Krkonoš. Najdete ji na www.liberecky-kraj.cz, kde si ji můžete prolistovat a stáhnout. Brožura je vybavena všemi potřebnými informacemi včetně terénu, délky, časové náročnosti a samozřejmě mapou s vyznačenými výletními místy. Že nejste aktivní cyklista? To nikoho

trápit nemusí! Z cyklobrožury si vybere i ten, kdo na kolo tak často nenasedne. Cestu si každý vždy může uzpůsobit podle svého a odvážlivci si snad troufnou i na ty nejobtížnější trasy, které jsou pro ně v brožuře připraveny. Na každého pak čekají místa, jako je rozhledna Císařský kámen, Kittelovo muzeum nebo vodopády Jedlová. Nenechte si ujít cyklotrasu Ploučnice, která byla v roce 2023 proznačena, nebo nově otevřený úsek Cyklostezky sv. Zdislavy, který vás provede krajem Lužických hor. Pro ty, kteří milují projížďku na kole nedotčenou přírodou, jsou právě tyto mapy ideální volbou!

Putování po kraji vám usnadní i cyklobusy nebo vlaky – speciální linky, díky nimž se člověk dostane přesně tam, kam potřebuje. Nechte se vyvézt na vrcholky Krkonoš, Jizerských hor nebo vyrazte do Českého ráje či Máchova kraje. Aktuální jízdní řady najdete na stránkách www.iidol.cz v záložce Turistika. Jsme i na sociálních sítích pod REGION LIBEREC, kde s vámi každý den sdílíme novinky o tom, co všechno se děje na Liberecku!

Více na
www.liberecky-kraj.cz

Užijte si královské Litoměřice plnými doušky

Zapište si do diáře:

- 4. 5. **Spring fest** - hudební festival
- 17. 5. **Muzejní noc** - své brány otevřou muzea, galerie, památky
- 25. - 26. 5. **Mezinárodní výstava psů**
- 15. 6. **Bezva fest** - největší rodinný festival v České republice
- 23. 6. **Velký letní koncert**

Navštivte také:

- Vyhlídkovou věž Kalich s moderní výstavou v podkroví radnice
- Expozici „Důl Richard v proměnách času“ v litoměřickém podzemí
- Dílnu ručního papíru
- Světličku Karla Hynka Máchy
- Muzeum insitního umění

Dómský pahorek s katedrálou sv. Štěpána a vyhlídkovou věží

Galerii Marionet

Hrad Litoměřice s expozicemi vinařství a pivovarnictví, výstavu F. Holzmann

Muzeum křišťálový dotek

Virtuální prohlídka
www.litomerice.cz

CENTRUM
BABYLON

WELLNESS HOTEL
BABYLON
★ ★ ★

**liberecké centrum
zábavy a relaxace
pro celou rodinu**

**SKVĚLÝ TIP NA VÝLET
ZA KAŽDÉHO POČASÍ**

**CHCETE STIHNOUT
JEŠTE VÍCE ZÁBAVY?**

**Využijte ubytování
ve WELLNESS HOTELU
BABYLON!**

Doporučujeme výhodné pobytové balíčky
s neomezeným vstupem do Aquaparku,
Funparku, Lunaparku, iQPARKU, iQLANDIE
a zrcadlového Labyrintu
nebo do Wellness centra
po celou dobu pobytu.

CENTRUM BABYLON, a. s.
Nitranská 1, Liberec
www.centrumbabylon.cz
www.hotelbabylon.cz

Jak se žilo v Rychnově za Magdaleny Rettigové

Rok 2024 se ponese v duchu oslav Jiřího Šlitra, ale i 200 let od příchodu manželů Rettigových do Rychnova nad Kněžnou. Připravujeme oslavy jejich příchodu do Staré radnice, které se budou konat 20.–25. 5. 2024.

Pamětní deska na Staré radnici

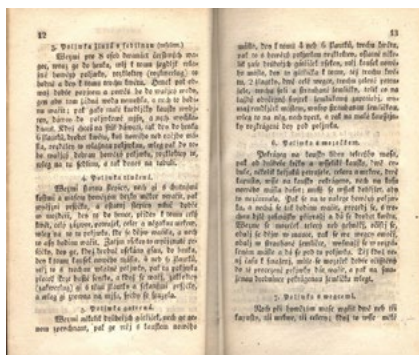

I. vydání 1826

DOBROMILA MAGDAL. RETTIGOVÁ.
narozila 8. srpna roku 1789.

Portrét z vydání 1837

Recepty z vydání 1826

VI. vydání 1853

Za projektem stojí spojení Muzea hraček a expozice M. D. Rettigové, Kultura a město Rychnov nad Kněžnou, Muzeum a galerie Orlických hor a Asociace kuchařů a cukrářů ČR. „Řekni mi, co jíš, a já ti řeknu, kdo jsi.“ O tom, že složení jídelníčku, do jisté míry, vypovídá o nás samých, věděl již v 18. století slavný milovník dobrého jídla a pití, autor citátu Jean Anthelme Brillat-Savarin. O důležitosti a významu jídla mnohé věděla i česká

buditelka a kuchařka Magdalena Dobromila Rettigová. Své recepty („často zkoušené na panu Rettigovi“) a získané dovednosti ženy v domácnosti chtěla předat ženám a dívkám ve svém okolí. Dnes tak můžeme obdivovat její odkaz v několika z jejích literárních počinů.

Předposlední květnový týden budete moci pokrmů z její kuchařky ochutnat ve Školní jídelně RK, U Stadionu, ale i v rychnovských restauracích

a hotelích. Městská knihovna nabídne Magdaleninu životopisnou výstavu s vernisáží 20. května v 18.00. Součástí bude dokument o této ženě a následná beseda s režisérkou dokumentu Pavlou Petrakovou Slancovou, s majitelkou Muzea hraček a expozice M. D. Rettigové paní Pecháčkovou a s dalšími hosty, například s PhDr. Janem Tyldílkem aj.

Hlavní program proběhne v sobotu 25. května, kdy v dopoledních hodinách přijedou na Staré náměstí manželé Rettigovi. Očekávat je budou dámy v dobovém oblečení s kočárky, které budou později k vidění na Kolowratském zámku. Náměstí zaplní stánkaři se svými dobrotami a kuchyňským náčiním. Těšit se můžete na hudební doprovod BLACK BUŘIŇOS, SBOR Z HOR nebo na zástupce z Asociace kuchařů a cukrářů ČR v čele s předsedou východočeské pobočky Františkem Rybkou, držitelem ocenění M. D. Rettigové. S panem Rybkou vás bude celý den provázet šéfkuchař z hradecké školy pro neslyšící Lukáš Ende, držitel ocenění M. D. Rettigové a Řádu sv. Vavřince a stříbrné medaile na celosvětové kuchařské Olympiádě v únoru 2024. Můžete se těšit také na soutěže pro malé i velké milovníky dobrého jídla. Děti budou mít připraveny také dílničky. Na Poláčkově náměstí se budou prezentovat sociální služby města Rychnova nad Kněžnou, které si pro vás také připravily soutěže a spoustu zábavy. Účast přislíbil i rytíř gastronomie Jiří Eichner.

Přijďte se nechat inspirovat kuchařským umem našich předků a odhalte něco málo o sobě. Povzte – copak jíte?

Když malí nevědí, velcí poradí...

- Jak se jmenuje kniha, která M. D. Rettigovou proslavila?**
  - Bílá Růže
  - Pojednání o káfičku
  - Domácí kuchařka
- Jak se jmenuje dcera M. D. Rettigové, která se proslavila v opeře?**
  - Lidunka
  - Jindřiška
  - Magdalena
- Kde v Rychnově nad Kněžnou Rettigovi bydleli?**
  - Radnice na Starém náměstí
  - Kolowratský zámek
  - Chaloupky

? Své odpovědi nám pošlete do 15. května z www.kampocesku.cz/souteze nebo poštou na adresu redakce. Deseti autorům správných odpovědí zašle město Rychnov nad Kněžnou ceny v duchu paní Rettigové.

Partnerem akce je

www.akc.cz
www.rychnovsko.info
www.vasak.cz
joseph-art.deviantart.com

Ida se vrací

Návrat legendární minerální vody Ida do Náchoda – prameník Jakub v areálu Velkých lázní se otevřel pro veřejnost.

Město Náchod v sobotu **6. dubna 2024** slavnostně otevřelo prameník Jakub v areálu Velkých lázní. Tímto historickým okamžikem navazuje na postupný návrat tradice lázeňství. Prameník je v provozu každý den od 8 do 20 hodin. Jeho otevřením však práce v areálu Velkých lázní nekončí – byla zahájena realizace významného česko-polského projektu „Balneum Glacensis“, přičemž dojde i k obnově vzhledu lázeňské kolonády z 19. století.

www.mestonachod.cz

Pilot z Hořic (110 let)

V Hořicích se 17. května 1914 narodil Karel Knaifl. V období 2. světové války sloužil u britského Královského letectva (Royal Air Force).

Wellington Mk. IC 311. československé bombardovací peruti, březen 1941

V roce 1936 byl přijat na vojenské letecké učiliště v Prostějově. Po vyškolení polním pilotem sloužil v letectvu. Začátkem května 1939 opustil protektorát a 5. 5. 1939 se přihlásil u čs. vojenské jednotky v Krakově. Po odeslání do Francie byl 10. června 1939 zařazen do cizinecké legie v Sidi-Bel-Abbès v Africe. Od září 1939 sloužil na letecké základně Ouargla v Africe jako pilot a později u leteckého 101. pluku v Toulouse. Do Royal

311. československá bombardovací peruť RAF

Air Force byl zařazen 1. 7. 1940 po pádu Francie (25. 6. 1940). Od dubna 1941 sloužil u 311. čsl. bombardovací peruti, od 30. prosince 1941 pak u 138. britské peruti. Podílel se tak na dopravě výsadků Silver A, Silver B a Antropoid. V letech 1943–1945 byl leteckým instruktorem a spojovacím důstojníkem. Od srpna 1945 byl velitelem pilotní školy na vojenském leteckém učilišti v Olomouci. V roce 1949 byl propuštěn z čs. armády, obviněn z protistátní činnosti a odsouzen. Do roku 1952 byl vězněn. Přes částečnou rehabilitaci pracoval v JZD a STS až do odchodu do důchodu. Zemřel 24. 7. 1988 v Pardubicích a pohřben byl v obci Veliny na hřbitově u kostela sv. Mikuláše. In memoriam byl rozkazem ministra obrany č. 0104, čl. 80 z 1. 6. 1991 jmenován do hodnosti plukovníka.

-mf-

foto © Wikimedia Commons

Komenského prsten

Je pravděpodobné, že v USA je prsten, který Jan Ámos Komenský daroval své dceři. Platinový šperk si jeho potomci předávají po staletí.

Když si Komenského dcera Alžběta brala Petra Figuluse Jablonského, dostala od otce důležitý prsten, který nesměl být prodán. Na dlouhá léta zmizel a objevil se až po 1. sv. válce, kdy ho Jiřímu Viktorovi Figulsovi předal notář jako dědictví. Také Jiří musel podepsat, že nedá prsten za žádnou cenu z ruky. Po Viktorovi zdědila prsten dcera Gerta, která ho přivezla do Čech (1958). Úřady ho chtěly koupit, ale Gerta svolila jen s kopií. V poslední chvíli však z Čech odjela, snad z obavy, že by mohl být při výrobě zaměněn. Prsten snad předala synu Janovi a ten svému potomkovi. Nikdo neví a rodina mlčí.

Alois Rula

Kam za zážitkem v Hostinném

Město Hostinné leží na soutoku řeky Labe a říčky Čistá. Počátky města sahají do doby kolem roku 1260. Přijet k nám můžete autem, veřejnou dopravou nebo na kole po Labské cyklostezce.

Cyklostezka je vhodná také pro in-line brusle či pěší procházky. Díky nové lávce se z ní dostanete ke koupališti, které se nachází blízko centra města. Tam se můžete občerstvit v moderním bistro, které je v provozu také pro cyklisty či kolemjdoucí. Každého návštěvníka jistě přiláká unikátní renesanční radnice (národní kulturní památka) z roku 1525 a k ní přiléhající radniční věž s téměř pětmetrovými

postavami dvou obrů. Od května ji najdete také v Parku miniatur v polských Kowarech. A víte, proč byli tito obři na radnici umístěni? To vám rády sdělí pracovníce v informačním centru. S nimi můžete na radniční věž i vystoupat. Ve městě si můžete projít osm tajemných míst, vyřešit úkoly a za odměnu získat slevu na vstupném do františkánského kláštera, kde se dozvíte o historii františkánů a významných osobnostech města. Nevynechejte ani Galerii antického umění s jedinečnou sbírkou odlitků antických soch. A to je jen malá ochutnávka. Zažít se toho dá u nás rozhodně ještě více.

www.hostinne.info

foto © Tomáš Novotný

Léto s Gustíkem

Gustík skáče ostošest, vydej se s ním na výlet

Za Gustíkem do informačního centra

Do Hradce a na Hradecko, Gustík pozve každé děcko!

Léto se blíží a já mám pro vás pecka tip na výlet. Vyrazte do Hrrradece Králové a na Hrrradecko! Třeba s babičkou a dědou, s mamkou a tatškou nebo třeba s kamarády. A hlavně se mnou! Jmenuji se Gustík a milerád budu vaším lvím průvodcem. A proč? Protože Hradec je můj domov a já vám ho chci ukázat! Hrdě vám doporučím ta nejsuprrrovější místa v Hradci Králové a okolí. Místa, kde se prostě nudit nebudete.

Zámek Hrádek u Nechanic

Zámek Karlova Koruna

Chcete poznávat, tvořit, bádát a zkoušet? Můžete! V nejednom muzeu, na hvězdárně nebo třeba v archeoparku budete mít skvělou příležitost. Může se však stát, že po tom všem budete mít pocit, že bylo toho všeho vzdělávání už trochu moc. V tom případě vykleptejte trochu těch vědomostí při skákání na trampolínách, řádění v lanovém parku nebo třeba při pořádné koupance. Pro klidnější povahy doporučím plavbu na parníčku a jízdu vláčkem nebo na poníkovi. A když už jsme u těch zvířátek, dám vám pár parádních tipů, kam za nimi vyrazit. Nejen že je uvidíte, ale možná i nakrmíte a komplet se o ně postaráte! To je přece nejvíc top lákadlo, nemám pravdu? Zvířátka budou vždycky frčet, já to říkám pořád! A abyste náhodou ptáčkům nezáviděli, vyšlápeme

si spolu na nějakou rozhlednu. Tak aspoň uvidíme celé Hradecko z ptačí perspektivy. A co uvidíme z vršku, projdeme si pak společně pěkně po zemi. Díky naučným a různě zajímavým trasám budeme zase o kousek chytřejší a nově nabytými znalostmi pak můžeme po prázdninách okouzlit nejednu paní učitelku. Co jsem vám to chtěl ještě doporučit... Už vím! Vy prostě nesmíte vynechat návštěvu zámku. To je povinnost pro každého správného výletníka! Máte pocit, že jsem toho na vás vybalil trochu moc? Žádný strach. Je toho totiž ještě mnohem víc!!! Hlavní je, že se dost pobavíte! Tak sbalte batůžky, svačtinu a dobrou náladu a vyrazte na výlet. Ideální by bylo, kdybyste si do toho batůžku přidali o pár věcí víc a na Hradecku chvíli zůstali. O to dýl totiž můžete

jít v mých stopách, a zažijete tak o mnoho víc! Nějaký to supr čupr ubytko najdete jak v Hradci Králové, tak v blízkém okolí. Mrkněte na www.hradecko.eu. A teď to nejlepší! Všechno potřebné pro děti – fakt VŠECHNO – se dozvíte na www.gustik.cz.

Když malí nevědí, velcí poradí...

1. Proč je průvodcem právě lev?

- a) Protože lev je král džungle.
- b) Protože lev je ve znaku města Hradec Králové.
- c) Protože lev se ničeho nebojí.

2. Proč se náš lev jmenuje Gustík?

- a) Protože je to prostě fajn jméno.
- b) Protože Gustav bylo v historii zvučné jméno.
- c) Protože počáteční písmeno je stejné jako písmeno ve znaku města Hradec Králové.

3. Co nenajdeš v tipech pro rodiče na www.gustik.cz?

- a) Gustíkovu pivní stezku
- b) Zahradu léčivých rostlin
- c) Muzeum české lékárny

? Své odpovědi nám pošlete do 15. května z www.kampocesku.cz/souteze nebo poštou na adresu redakce. Deset autorů správných odpovědí obdrží od Destinační společnosti Hradecko a Gustíka zajímavé dárky.

www.hradecko.eu
www.gustik.cz
www.poznejhradecko.cz

Přisahali republice

Město Žamberk zve na oslavy konané dne 25. května 2024 u příležitosti 80. výročí seskoku paraskupiny BARIUM a 115. výročí narození gen. Josefa Knopa.

Ukázka dobové techniky

Návštěvníky čeká bohatý program – kolona historických vojenských vozidel, dva pietní akty, dobové tábory s polní kuchyní i bohatou sbírkou zbraní a výstroje, dobová módní přehlídka, koncert a biograf.

Akce se koná pod záštitou ministryně obrany České republiky Jany Černochové. A také pod záštitou hejtmana Pardubického kraje Martina Netolického.

Další informace o celodenní akci a podrobný program naleznete na www.zamberk.cz.

www.zamberk.cz

foto © David Kerschbaum

Pardubický astronom (60 let)

Pozdější popularizátor astronomie Václav Knoll se narodil 11. května 1964 v Pardubicích. Původně ale vystudoval opravu zemědělských strojů a pracoval v JZD Živanice.

Ovšem už v té době se intenzivně zajímal o astronomii. V letech 1988–1990 absolvoval pomaturitní studium astronomie ve Valašském Meziříčí a následně začal pracovat v DDM Delta v Pardubicích. Vedoucím tamního oddělení astronomie a sportu se stal v roce 1994. Popularizaci astronomie pro mládež se věnoval také v Lázních Bohdaneč, Slavňovicích,

Václav Knoll

Varvažově, Janských Lázních a Žamberku. V roce 2001 se zasadil o vznik Astronomické společnosti Pardubice. V letech 2003–2005 se podílel na vylepšení pardubické hvězdárny, včetně stavby a instalace nového automatizovaného reflektoru o průměru 0,45 m, který je určen pro veřejná pozorování oblohy. Při své práci se mimo jiné zaměřil na úplné zatmění Slunce a inicioval v té souvislosti v letech

1995 až 2006 několik mezinárodních expedic – do Thajska, Venezuely, Maďarska a Turecka. Expedic do Ruska a Číny se již kvůli vážnému zdravotnímu stavu neúčastnil. Jeho jménem je pojmenována planetka hlavního pásu (80179) Václavknoll, objevená 1. listopadu 1999 astronomkou Lenkou Šarounovou. Václav Knoll zemřel 10. února 2010 a je pohřben na pardubickém hřbitově.

Hvězdárna barona Artura Krause v Pardubicích

foto © Wikimedia Commons; Pavel Štys

-mf-

Elektrická babička

První tři lokomotivy byly vyrobeny v roce 1927, jako řada E 466.0. Ovšem kvůli potížím s praskáním rámu podvozků musely být rámy dodatečně zesíleny.

První rychlíková elektrická lokomotiva řady E 466.0 z plzeňské Škodovky na zkušební trati

V roce 1930 byly vyrobeny další dva kusy této řady a o rok později byly přeznačeny na řadu E 467.0. Jednalo se o elektrickou lokomotivu ČSD z meziválečného období, která byla určena pro provoz na tratích elektrifikovaných stejnosměrnou soustavou 1,5 kV. Elektrostroje a mechanická část byly kompletně ze Škody Plzeň. Hmotnost byla 96 400 kg, délka přes nárazníky 14 500 mm a rozchod 1 435 mm.

Alois Rula

foto © Wikimedia Commons

Neolitická studna

Studna z období mladší doby kamenné, konkrétně kultury s lineární keramikou, byla odkryta v roce 2018 archeology v českém Ostrově na Chrudimsku. Postavena byla asi před 7 300 lety, a jde tak o nejstarší známou dřevěnou konstrukci světa.

Mezinárodní tým archeologů provádějící záchranný archeologický výzkum pod dálnicí D35 uvedl, že se jedná o konstrukci studny s rozměry 80 × 80 cm a výškou 140 cm zhotovenou z dubového dřeva. To umožnilo datování studny pomocí metody dendrochronologie (analýza letokruhů). Tak lze vědecky velmi přesně určit stáří zkoumaného dřeva. Letokruhy všech dubů, z nichž je studna postavena, pokáceli stavitelé studny v letech 5256 a 5255 před naším letopočtem, tedy přibližně před 7 300 lety. Jen pro představu, stáří egyptských pyramid se oficiálně odhaduje asi na 4 500 až 5 500 let a Mezopotámie

s jejím unikátním klínovým písmem asi na 6 000 let. Archeologové dnes evidují v Evropě asi 40 obdobných neolitických studní. Ovšem nález z Ostrova na Chrudimsku je ze všech nejstarší. Naše studna je navíc velmi dobře zachovalá, a to díky zatopení vodou po celá staletí. Studna byla konzervována tak, že kusy dřeva byly po odstranění zeminy a ošetření biocidním prostředkem impregnovány 16 měsíců v roztoku sacharózy. Cukr měl dřevo zpevnit a zabránit jeho smršťování. Poté přišlo asi roční schnutí, než restaurovaná studna obohatila sbírky Východočeského muzea v Pardubicích. Studnu uvidí veřejnost v rámci výstavy EXIT 91 / VYKOPÁVKY od 8. 5. 2024 do 4. 1. 2026 v Kaňkově sále muzea.

lgs-

foto © Východočeské muzeum v Pardubicích

Pozvání do Kraje Vysočina

Kraj Vysočina, oblast známá pro svou krásnou přírodu a bohatou historii, se s příchodem jara opět otevírá návštěvníkům s množstvím kulturních památek, jako jsou hrady, zámky a místa spojená s židovskou historií, přičemž mnohé z nich jsou zapsány na seznamu UNESCO. Turistická sezona zde startuje s řadou zajímavých akcí.

Ve Žďáru nad Sázavou můžete navštívit poutní kostel svatého Jana Nepomuckého na Zelené hoře, mistrovské dílo Jana Blažeje Santiniho-Aichela, které je součástí světového dědictví UNESCO. Tento kostel je unikátní svým půdorysem ve tvaru pěticípé hvězdy a četnými symboly čísla pět, jako jsou pět vchodů a pět kaplí. Prohlídky jsou dostupné od dubna do října. Nezapomeňte také na žďárský zámek s bohatou historií cisterciáckého kláštera, kde můžete prozkoumat další Santiniho stavitelské práce a moderní Muzeum nové generace, které si získalo srdce nejednoho návštěvníka.

Telč, známá jako Moravské Benátky, je domovem renesančního zámku, který je pod ochranou UNESCO od roku 1992. Zámek se pyšní bohatě zdobenými kazetovými stropy, ale i gotickými klenbami, které můžete spatřit v původní části zámku. Pro návštěvníky jsou připraveny dvě prohlídkové trasy, zahrnující autentické renesanční sály i obytné místnosti. Zámek také hostí sezonní výstavy a hudební festivaly. Historické jádro Telče,

Zelená hora, Žďár nad Sázavou

rovněž na seznamu UNESCO, slouží často jako kulisa pro české i zahraniční filmaře. Nabízí procházky malebným náměstím a památkovou zónou Starého města.

Třebíč je významná svou kombinací křesťanské a židovské kultury. Románsko-gotická bazilika svatého Prokopa a židovská čtvrť jsou také pod ochranou UNESCO. Bazilika je výjimečná svou

Bazilika sv. Prokopa, Třebíč

architekturou a románskou kryptou. Třebíčská židovská čtvrť, jedna z nejlépe zachovaných židovských čtvrtí mimo Izrael, se rozprostírá na více než čtyřech hektarech a původně zde žilo téměř 1 600 obyvatel. V roce 1723 bylo zdejší židovské společenství omezeno životem v ghettu, což vedlo k vertikálnímu rozvoji budov a dělení domů mezi rodiny. Tento stav trval až do poloviny 19. století. Dnes čtvrť tvoří asi sto dochovaných domů a institucí, jako jsou radnice a škola. Zvláštní pozornost si zaslouží přední a zadní synagoga.

Celkově Vysočina nabízí rozmanité možnosti pro návštěvníky, od historických prohlídek po moderní kulturu, které jsou ideální pro objevování českého dědictví a kultury.

www.vysocina.eu

Za historií i turistikou do malebných Bučovic

Milujete historii, pěší turistiku nebo cyklistiku, rádi navštívíte koupaliště? To vše se snoubí v Bučovicích. Přijměte pozvání do tohoto malebného jihomoravského města.

Lesopark

Jeho dějiny se začaly psát v roce 1322, kdy se objevila první zmínka o Bučovicích v listině velehradského kláštera. Již ve 13. století však dle archeologických výzkumů stál v prostoru dnešní zámecké zahrady velký kamenný kostel a na místě dnešního lesoparku se nacházel dřevěný hrádek.

V 15. století do městečka přišli židé, kteří se zasloužili o jeho hospodářský rozvoj zejména ve druhé polovině 18. a v první polovině 19. století. Dnes o jejich někdejší existenci v Bučovicích svědčí už jen rozsáhlý židovský hřbitov.

V poslední čtvrtině 16. století začal majitel panství Jan Šembera z Boskovic budovat v Bučovicích nejkostnatější renesanční zámek na Moravě. Stavbu dokončila jeho dcera Kateřina s manželem Maxmiliánem z Liechtensteina ve 30. letech 17. století.

Státní zámek Bučovice

V té době zámecké nádvoří obohatila manýristická fontána. Od zámku projdete náměstím s radnicí a jinými historickými domy k další dominantě města – farnímu kostelu vystavěnému v 17. století

Pohled na Bučovice

v barokním stylu, který po úpravách ve 20. letech 19. století získal zvnějšku neobvyklý empírový vzhled.

Na kopci nad městem se nachází asi dvanácti hektarový lesopark Kalvárie sloužící k volnočasovým aktivitám. A nejen pro rodiny s dětmi je v létě k dispozici koupaliště s vyhřívanou vodou, v zimě krytý bazén.

Díky své poloze na úpatí Ždánického lesa nabízejí Bučovice aktivní odpočinek příznivcům pěší turistiky a cyklistiky. Značenými stezkami se mohou snadno dostat do Chřibů i Moravského krasu.

Více informací najdete na
www.facebook.com/kicbuovice
www.bucovice.cz

Bučovice

Historické město roku

Česká republika eviduje 39 městských památkových rezervací, 255 městských památkových zón a asi 40 000 nemovitých památek. Prostřednictvím soutěže Program regenerace bylo přiděleno státům více než šest miliard korun a opraveno více než 19 000 památek.

Krajští vítězové národní soutěže o titul Historické město roku 2023

Soutěž pořádá **Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska** a ministerstva kultury a pro místní rozvoj. Hodnotí nejlépe realizované dotace z programu MK ČR regenerace.

Ocenění 100 000 Kč získali za rok 2023 krajští vítězové – účastníci finále v národním kole soutěže. Byla to města Prachovice, vítěz 2002, Šternberk, vítěz 2008, Uherské Hradiště, vítěz 2011, Chrudim, vítěz 2013, Cheb, vítěz 2014, Jičín, vítěz 2016, a dále Žatec, Kolín, Praha 1, Lomnice, Jablonec nad Nisou, Opava, Horažďovice a Moravské Budějovice.

Titul Historické město roku za rok 2023 získalo město Žatec. Na seznam UNESCO byl Žatec zapsán 18. 9. 2023 jako první chmelařská krajina světa a jako naše 17. památka UNESCO.

Ing. Radim Laibl, starosta Žatce, s cenou Historické město roku 2023

Blahopřejeme všem krajským vítězům soutěže, všichni jsou vítězem.

-red-

Město Cheb a soutěž o titul Historické město roku 2023

Cheb je krajským vítězem soutěže o titul Historické město roku 2023. Cena je udělena za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón.

„V roce 2023 bylo na opravy památek vlastněných městem Cheb vynaloženo celkem 24 milionů korun a 2 miliony město poskytlo na opravy památek v soukromém vlastnictví,“ uvedl starosta města Cheb Jan Vrba. „Těší mě, že má Cheb kvalitně zpracovaný program regenerace a může se zároveň finančně spolupodílet na obnově kulturních památek se soukromými vlastníky. Město na území městské památkové rezervace pravidelně vykonává údržbu všech

trávníkových ploch a parků. Květinovou výzdobu obdivují občané města i jeho návštěvníci. Snažíme se o to, aby byl Cheb rok od roku krásnější, místním občanům nabízel vyšší kvalitu života a pro návštěvníky byl atraktivním,“ sdělil starosta.

Spolehlivým průvodcem po městě je pro vás projekt Visit Cheb. Jeho cílem je nabídnout veřejnosti platformu s intuitivním vyhledáváním historických památek. Zobrazení profilů vyhledávaných cílů je vždy s interaktivním, případně edukačním obsahem v podobě virtuálních prohlídek.

Vítejte v Chebu.

www.cheb.cz
www.visitcheb.cz

Pohled z radniční věže Hláška

Radniční věž Hláška

Opava – bílá perla Slezska – slaví 800 let

Dámy a pánové,

dovoluji mi, abych vás pozval k nám do Opavy, krásného, historického, kulturního a sportovního města plného památek a zeleně. Opava si letos připomíná 800 let od první písemné zmínky, a to si říká o pořádnou oslavu. Ta bude probíhat celý rok a své si na jednotlivých akcích určitě najde každý. Budeme mít festival s kapelami, jako jsou Kryštof, Čechomor nebo Jelen, dále sportovní den a na podzim se můžete těšit na unikátní Zahradu světél – podle mě jsme v našich končinách ještě něco podobného neviděli. Nebude chybět videomapping na právě opravované velmi krásné budově bývalého obchodního domu Breda, historický průvod městem, řada výstav, koncertů, divadelních představení a tak dále. Budeme moc rádi, když si k nám uděláte výlet nebo zde strávíte třeba dovolenou. Vždyť Opavsko je malebný kraj plný zámků, lesů, útulných vesniček, kilometrů

Tomáš Navrátil, primátor

cyklostezek nebo muzeí a galerií. Budeme se na vás těšit.

Tomáš Navrátil, primátor Opavy

Kromě velkolepých oslav na vás čeká i historie a architektura

V minulosti převážně německá Opava hrála v dějinách jako hlavní město Rakouského Slezska významnou roli, kterou stvrzují její architektonické skvosty od gotiky po prvorepublikovou noblesu.

Muzeum a konkatedrála

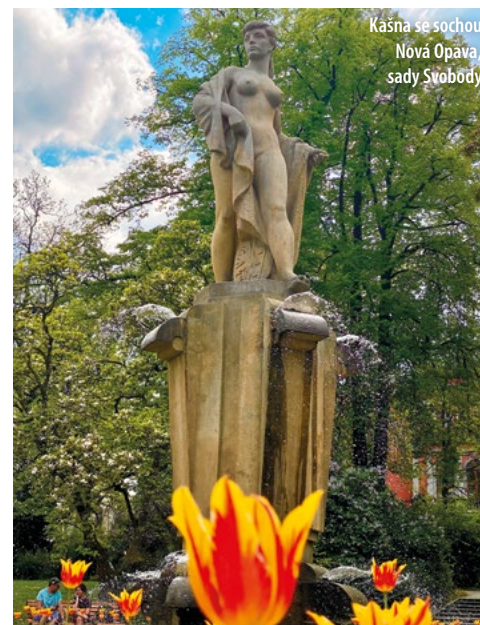
Jedna z opavských impozantních budov v sobě skrývá instituci velkého významu – Slezské zemské muzeum, nejstarší muzeum ve střední Evropě. Mezi další unikátní stavby města patří konkatedrála Nanebevzetí Panny Marie, největší zástupce slezské cihlové gotiky v Česku, a kostel svatých Hedviky, který vás jistě uhrane – jde o sakrální stavbu ve funkcionalistickém stylu, kombinaci velmi neobvyklou. Historické centrum obklopuje prstenec parků lákajících k osvěžení ve stínu pod stromy s šálkem kávy v ruce, na děti čekají barevná hřiště.

Kostel sv. Hedviky

Opavská planetární stezka a věž

U nás jsou památky zároveň planetami. Nevěříte? Opavská planetární stezka je koncipována v měřítku 1 : 627 000 000, osvěží vaše znalosti vesmíru, vše si mnohem reálněji představíte a zároveň navštívíte pamětihodnosti Opavy a jejího blízkého okolí – začnete u Slunce (skulptura Koule před radnicí Hláskou) na Horním náměstí a výlet zakončíte v Arboretu Nový Dvůr u trpasličí planety Pluto.

Káňa se sochou
Nová Opava,
sady Svobody

Každou sobotu od května do konce září mezi 10. a 17. hodinou si pak tohle všechno můžete prohlédnout z ptáčích perspektiv – z ochozu radniční věže Hlášky. V rámci výstupu je zpřístupněna také expozice Opava/Troppau, umělecká a historická sbírka předmětů převážně denní potřeby s tematikou Opavy, která vás vtáhne do dějin každodennosti ve městě.

Turistické informační centrum Opava
Horní náměstí 67
746 01 Opava
tel.: +420 553 756 143
e-mail: tic@opava-city.cz
www.opava-city.cz

Jablonec nad Nisou

Ve čtvrtek 18. dubna si statutární město Jablonec nad Nisou odvezlo z Pražské křižovatky Cenu ministra pro místní rozvoj, udělenou v soutěži Historické město roku 2023. Vítěz krajského kola Libereckého kraje má v městské památkové zóně (MPZ) 155 kulturních památek a jednu národní kulturní památku – radnici z roku 1933 od libereckého architekta Karla Wintera.

Kancelář primátora

Jablonec systematicky pracuje na obnově všech objektů v památkové zóně s využitím Plánu ochrany. Na obnovu čtyř památek obdržel loni 1,25 mil. Kč.

„Od roku 2016 vyhlašujeme vlastní dotační titul Program obnovy MPZ Jablonec nad Nisou, v němž přispíváme majitelům nepamátkových nemovitostí v MPZ na obnovu střechy, oken nebo vnějšího pláště, a to od 50 % do 150 tis. na jednu akci. Dosud město přispělo 6,13 mil. Kč, zatímco vlastníci v rámci programu vydali více než 21,9 mil. Kč. Naším cílem je touto cestou povzbudit k postupné obnově historického centra,“ vysvětluje jablonecký primátor Miloš Vele s tím, že během roku 2023 se opravilo 16 domů v MPZ. K nejvýznamnějším památkám patří i tzv. nová radnice. Do architektonické soutěže se v roce 1929 přihlásilo 177 architektů a kolektivů z celé střední Evropy. Do čtvrtého kola postoupilo 12 návrhů, z nichž porota nevybrala vítěze. Druhý v pořadí byl návrh arch. K. Wintera. Definitivní podoba projektu byla dokončena v prosinci 1930, prvně se koplo 15. dubna 1931 a stavebně hotovo bylo v říjnu 1932. Tehdejší zastupitelé poprvé zasedli ve velké síni 10. února 1933. Město radnici od roku 2012 postupně rekonstruuje. Loni prošla proměnou kancelář primátora včetně replik nábytku a zrestaurovaná byla všechna vitrážová okna. Na konci roku 2023 vláda ČR udělila radnici statut národní kulturní památky.

JABLONEC
NAD
NISOU

www.mestojablonec.cz

Prachatice na Zlaté stezce

Město v malebných jižních Čechách, na okraji Šumavského podhůří, vítěz krajského kola soutěže o titul Historické město roku 2023.

Nová radnice

Dolní brána, malba Rožmberského jezdce

Do Prachatic kdysi vedla jedna z nejvýznamnějších středověkých obchodních cest, později nazvaná Zlatá stezka, po které se z německého Pasova dováželo různé zboží a především tzv. bílé zlato – sůl. Právě díky obchodu se solí dosáhlo město ve své době největšího rozkvětu a prosperity, což si každoročně připomíná v rámci historických Slavností solné Zlaté stezky na konci června.

Zachovalé goticko-renesanční historické jádro s řadou bohatě zdobených domů, mohutnou vstupní branou a středověkým opevněním můžete obdivovat po celý rok. Mezi zajímavá místa vaší návštěvy bude jistě patřit Prachatické muzeum, Muzeum české loutky a cirkusu, Kulturní centrum O. H. Hajeka či rodný dům sv. Jana N. Neumanna.

„Historické stavby a kulturní vyžití nejsou jedinou devízou našeho města. Máme zde i několik naučných stezek, které vedle přírodních zajímavostí

Husův dům

Kostel svatého Jakuba

nabízí i výjimečný pohled na město a jeho okolí. Nezapomínáme pochopitelně ani na nejmladší návštěvníky a sportovce. Najdete u nás Areál lesních her, nespočet dětských hřišť, sportovně-relaxační centrum, singltreky a mnoho dalšího. Zkrátka je toho hodně, co Prachatice nabízí,“ říká Jan Bauer, starosta města.

Prachatice jsou městem pohostinným. Městem různých možností a jako stvořené pro nezapomenutelný výlet či dlouhodobější dovolenou. Budou pro vás i báječným strategickým místem pro výlety do přilehlých hvozdů a nádherných zákoutí Šumavy, jejíž branou jsou často nazývány. Přijďte a objevte krásu našeho města.

Slavnosti solné Zlaté stezky
Prachatice 28.–29. června 2024

www.prachatice.eu
visit.prachatice.eu

Královský Kolín – středočeský vítěz soutěže Historické město roku 2023!

Kolín se opět ocitl v čele krajského žebříčku soutěže o prestižní titul Historické město roku 2023.

Kolínská radnice – pravá část po opravě fasády, levá vyšší část budovy právě opravou prochází

Přijďte se přesvědčit sami, proč si toto ocenění zaslouží. Jeho bohaté dědictví je jasně patrné díky památkám, které byly v minulých letech restaurovány a otevřeny pro návštěvníky.

Kolín byl založen Přemyslem Otakarem II. před rokem 1261 a dodnes září svou historickou krásou. I díky původní pravidelné šachovnicové síti ulic s velkým náměstím bylo historické jádro Kolína vyhlášeno v roce 1989 městskou památkovou rezervací. Gotické měšťanské domy upravené ve vrcholně barokním slohu lemující Karlovo náměstí,

renesanční radnice a unikátní soubor židovských památek Jeruzalém na Labi vás vtáhnou do kouzla minulých časů. Nezapomenutelným skvostem je areál Bartolomějského návrší s gotickým chrámem sv. Bartoloměje, který patří k nejcennějším památkám středověké architektury v Čechách.

Nejvýznamnější budovou na Karlově náměstí byla již od středověku radnice, která svou dnešní podobu získala při neorenesanční přestavbě v letech 1887–1889. V červnu 2023 byla zahájena první etapa kompletní opravy historické uliční fasády radnice, druhá etapa pokračuje v letošním roce.

Nově přístupná kaple v areálu kolínského zámku

Bartolomějské návrší s chrámem je pokladem v srdci města

Návštěvníkům je také nově přístupná restaurovaná kaple v areálu kolínského zámku. Prohlídky probíhají prostřednictvím Městského informačního centra, které najdete v areálu unikátní synagogy.

Kolín žije! To dokazují nejen jeho historické památky, ale i dynamický směr obnovy a ochrany kulturního dědictví, který město vytyčilo. Přijďte se sami přesvědčit o tom, jak Kolín stmeluje minulost a přítomnost.

kolín

www.kolinzije.cz

Další krajské vítězové

Jičín, vítěz 2016

Chrudim, vítěz 2013

Horažovice

Praha 1

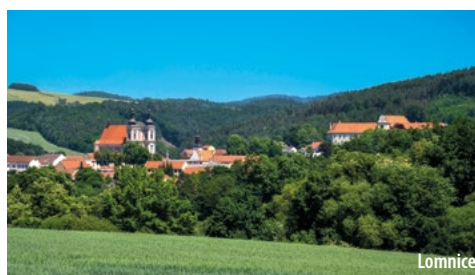
Šternberk, vítěz 2008

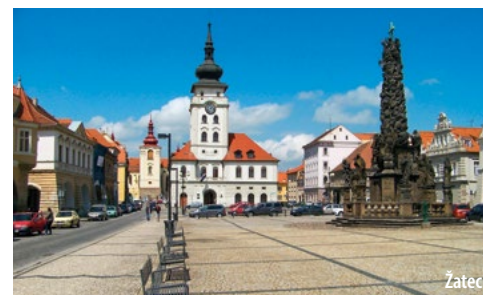
Moravské Budějovice

Uherské Hradiště, vítěz 2011

Lomnice

Žatec

Světový pohár v Novém Městě na Moravě

Světový pohár v Novém Městě na Moravě

Svátek horské cyklistiky

Světový pohár horských kol proběhne v Novém Městě na Moravě v termínu 24.–26. května 2024. Tento nejprestižnější seriál závodů horských kol je v Česku pořádán už od roku 2011 a celkem 10× byl zdejší podnik vyhlášen jezdcí, týmy, sponzory, novináři a sportovními činovníky jako nejlepší XC závod sezony.

Světový pohár v Novém Městě na Moravě

Světový pohár v Novém Městě na Moravě

Závod je poslední nominační pro letošní Olympiádu, proto očekáváme velkou účast těch nejlepších světových cyklistů. Kromě závodního programu máme pro diváky připravený bohatý doprovodný program, namátkou talkshow s cyklisty a dalšími hosty, jež bude moderovat Daniel Stach, jedním z hostů bude i snowboardistka Eva Adamczyková, dále přelet gripenů z letecké základny z Čáslavi, nechybí vyjížďka pro mladé sportující děti s TEAM 31 a olympijskou vítězkou Jenny Rissveds.

Kromě závodů profesionálů se u nás pojede i maratonský závod pro širokou veřejnost a také exhibiční závod Night Race. Celý víkend bude oslavou cyklistiky a v testovacím centru bude mít svá kola k zapůjčení většina velkých značek.

Světový pohár horských kol na Vysočině spustil nový web i přihlášky do doprovodných závodů

Na webu novoměstských pořadatelů najdete časový harmonogram a popisy oficiálních závodů, v jejichž podtextu letos logicky bude cítit i boj o olympijské nominace, či program přidružených

akcí. Ty zahrnují třeba příležitost otestovat na dvě stovky nových modelů horských kol nejvýznamnějších značek nebo si doslova sáhnout na hvězdy horských kol při jejich společné autogramiádě s názvem Open Paddock a další doprovodné akce.

Přihlášky na maraton i Night Race

S novým webem běží i přihláškový systém obvyklých doprovodných závodů, maratonu a večerního Night Race. Maraton se uskuteční v sobotu odpoledne, tak aby si všichni startující mohli dát pořádně do těla, ale zároveň aby nepřišli o nic ze závodů elitních jezdců Světového poháru v Short Tracku (XCC), Olympijském cross-country (XCO) ani Cross-country maratonu (XCM). Na okruhu o délce necelých 60 km s převýšením 1 250 metrů budou o den později bojovat i závodníci Světového poháru XCM, kteří ho pojedou 2x a dostanou navíc ještě 3 km přídavek! Více zde: <https://www.mtbnmm.com/cs/side-events/open-mtb-maraton>

Night Race je závod z jiného soudku: lze ho jet jak naplno, tak v tréninkovém tempu s důrazem

na maximální zábavu a koná se v areálu Vysočina arény a na osvětlených biatlonových tratích. Účastníci často startují v bizarních kostýmech a v cílové rovině předvádějí kaskadérské kousky. I proto si rozhodně Night Race nenechte ujít. Pokud ne v roli závodníka, tak minimálně v roli diváka je to povinnost!

Více zde: <https://www.mtbnmm.com/cs/side-events/night-race>

Propozice a přihlášky na Junior Series

I přihláškový systém včetně propozic pro závody UCI Juniorské Série je už plně funkční, takže mladí a nadějní jezdci se vše důležité dozví zde: <https://www.mtbnmm.com/cs/race-program/junior-series>

Vstupenky

Informace o jednotlivých typech vstupenek včetně VIP a exkluzivních VIP Premium i nadstavbových služeb se dozvíte na <https://www.mtbnmm.com/cs/tickets>

Od prvního května pořídíte víkendovou permanentku za 1 200 Kč a jednodenní vstup za 700 Kč.

Kdo ví, odpoví...

1. Jak se jmenuje český olympijský vítěz v cross-country horských kol?

- a) Ondřej Cink
- b) Jaroslav Kulhavý
- c) Zdeněk Štybar

2. Jakou další olympijskou medaili ve své disciplíně získal?

- a) žádnou
- b) bronzovou
- c) stříbrnou

Své odpovědi nám pošlete do 10. května z www.kampocesku.cz/soutez nebo poštou na adresu redakce. Pět autorů správných odpovědí obdrží vstupenku pro 2 osoby na některý ze závodů Světového poháru v Novém Městě na Moravě.

www.mtbnmm.com/cs
www.facebook.com/mtbnmm/
www.instagram.com/mtb_nmnm/

Podkarpatská Rus československá (105 let)

Na území nikoho a všech hrozilo nebezpečí ze všech stran. Rusíni nakonec zvolili připojení k nově vznikajícímu Československu.

Myšlenka původně cizí, až bláznivá padla na úrodnou půdu na podzim 1918. Představitelé rusínského exilu pod vedením Grigorije Žatkoviče se v USA setkali s Masarykem a uzavřeli dohodu o začlenění národnostně utlačované oblasti dosavadních Uher do budoucího Československa. Nově vznikající stát nabízel jazykově blízké spojení, rozsáhlou autonomii a ochranu před nedemokratickými sousedy. Rusíni v Americe uspořádali plebiscit, který většinou podpořil projekt spojení s Československem. Historické zkušenosti rozhodly, že pro spojení s Ukrajinou byla výrazná menšina, pár hlasů volilo samostatný stát nebo příklon k Rusku či Maďarsku. Názory v Podkarpatské Rusi se ještě v průběhu jara různě vyvíjely od příklonu k Ukrajině nebo autonomie v rámci Uherska. Konec všem dohadům učinilo jednání Centrální

Veliký znak ČSR nesl vpředu znak Čech, nahoře Slovensko a Podkarpatská Rus, uprostřed Morava a Slezsko, dole Těšínsko, Opavsko a Ratibořsko

Mapa Československé republiky

rusínské národní rady 8. 5. 1919 přijetím Užhorodského memoranda, které potvrdilo připojení k Československu. Následně vše stvrdila v září mírová konference v Paříži. Na dvacet let bylo vystaráno, ale od podzimu 1944 se postupně pod vlivem komunistů dostávala Podkarpatská Rus do spárů Sovětského svazu. Po březnovém souhlasu prezidenta Beneše a jeho dopisu Stalinovi vše vyvrcholilo v červnu 1945 uzavřením smlouvy o jejím odstoupení Sovětskému svazu.

-babok-

Umrlčí cesta

Do Veselé kdysi vedla umrlčí stezka a pryj ji lemovaly ostatky zatracenců. Dnes vede do Zašové, Veselá je její místní částí.

Umrlčí cestou byli na hřbitov u kostela sv. Martina svázení nebožtíci z okolních tří obcí. Proto umrlčí cesta. Ještě počátkem 19. století bylo ale běžné, že právo spočinout na hřbitově bylo odňato vrahům, sebevrahům a pochybným existencím. Ti byli údajně pohřbíváni podél umrlčí cesty. Ale důkaz o tom není. To však nezabránilo výskytu duchů umrlců v místních pověstech. Tedy dokud místní tesař Josef na radu místní bohyně neporazil smrk, který mu ukázal krkavec. Ze stromu vyrobil kříž, který postavil na hranici okolních obcí, a vyřešil tak problém se strašením.

Alois Rula

foto © Zdeněk Urbanovský, Český rozhlas

Kroměříž – srdci blíž

Plánujete dovolenou tam, kde se snoubí historie a poznání s odpočinkem a pohodou? Potom ve vašem seznamu nesmí chybět Kroměříž.

Určitě se vám vybaví zdejší zámek a historické zahrady zapsané v seznamu UNESCO. Kroměříž vás ale okouzlí také romantickým historickým centrem s útulnými hotely, voňavými kavárnami a vinárnami či malebnými uličkami, ve kterých zapomenete na každodenní shon. Milovníci přírody a pohybu zase ocení okolí města vhodné pro turistiku, běh i cyklisty. A máte-li dojem, že už nabídku Kroměříže

znáte, letošní rok vás jistě překvapí. Úplnou novinkou je zpřístupnění středověké Klenotnice v nejstarší části zámekské věže s úžasnou gotickou klenbou a instalacemi obrazů renesančního malíře Lucase Cranacha. Letos poprvé se dostanete také do jediné dochované městské brány s originální interaktivní expozicí, jež je věnována biskupské gardě. A chybět nebudou ani oblíbené kostýmované prohlídky či ponocný, který vám o prázdninách popřeje dobrou noc. Ať už

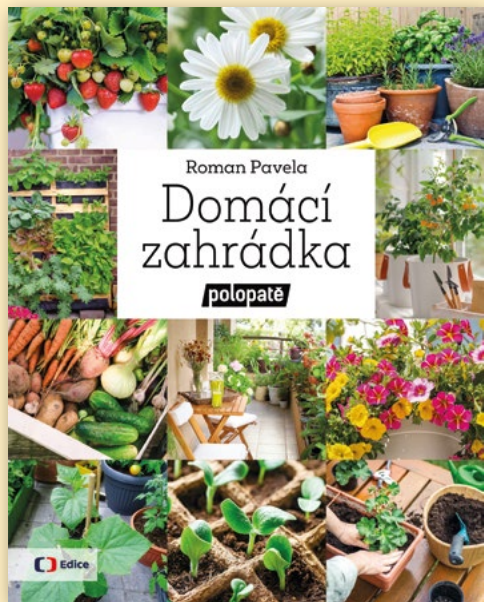
znáte, letošní rok vás jistě překvapí. Úplnou novinkou je zpřístupnění středověké Klenotnice v nejstarší části zámekské věže s úžasnou gotickou klenbou a instalacemi obrazů renesančního malíře Lucase Cranacha. Letos poprvé se dostanete také do jediné dochované městské brány s originální interaktivní expozicí, jež je věnována biskupské gardě. A chybět nebudou ani oblíbené kostýmované prohlídky či ponocný, který vám o prázdninách popřeje dobrou noc. Ať už

jste mladý pár, rodina s dětmi, cyklista či aktivní senior, v Kroměříži najdete vše, co potřebujete ke své spokojenosti, odpočinku i zábavě. Navíc poznáte, že v Kroměříži není nikam daleko. Naopak, máte tu k sobě tak nějak blíž. Kroměříž – srdci blíž.

www.kromeriz.eu

Roman Pavela
Domácí zahrádka polopatě

Pěstujeme za okny, na zpevněných plochách, balkonech a terasách

Toužíte po vlastní úrodě? Jde to i bez zahrady! Doc. Ing. Roman Pavela, Ph.D., představuje možnosti pěstování na malých plochách spolu s jednoduchými návody, jak si vyrobit pěstební nádoby a další praktická „udělátka“, která šetří prostor i rozpočet. Pro začátečníky i pokročilé pěstitele vybral 55 druhů rostlin vhodných do truhlíků a květináčů – od bylinek přes ovoce a zeleninu až po okrasné rostliny – a přináší podrobné postupy, jak je úspěšně pěstovat. Jakou nádobu zvolit, kdy vysévat, jak zalévat a přihnojovat, kdy zazimovat, na jaké nemoci si dát pozor? Naučte se vybrat na svůj balkon či terasu ty pravé odrůdy a dát jim správnou péči. Odměnou vám bude zdravá, prosperující domácí zahrádka. A co víc, díky microgreens a hydroponii se z vlastních výpěstků můžete radovat po celý rok. Kniha je rozšířením úspěšného pořadu Polopatě České televize.

? Odkud pochází věncolusk, latinsky Tulbaghia violacea?
a) Jižní Amerika
b) Jižní Afrika
c) Evropa

Své odpovědi nám posílejte do 15. května z www.kampocesku.cz/souteze nebo poštou na adresu redakce. Tři autoři správných odpovědí obdrží od Edice ČT knižní dárek.

Knihy z Edice ČT zakoupíte v běžné obchodní síti nebo v internetovém knihkupectví České televize eshop.ceskatelevize.cz. Novinky můžete sledovat i na www.facebook.com/ediceCT.

Věra Mátlová, Jiří Mátl, Zdeněk Šmída
Šumavské osmdesátky a devadesátky podruhé

Obrazová publikace přináší unikátní fotografie, které mapují území kolem šumavské hranice na přelomu osmdesátých a devadesátých let 20. století. Byla to doba, kdy se hroutil komunistický režim, otevírala se hranice a lokalita prožívala i první léta nově vyhlášeného národního parku. Kniha přináší snímky z jihovýchodní části Šumavy od Modravsko přes Kvildsko, Trojmezenský prales, Lipensko až po Schwarzenberský plavební kanál. Část fotografií byla pořízena na německém a rakouském území. Součástí publikace jsou mapy z let 1978 a 1991.

cena: 399 Kč
www.starymost.cz

Hana Knebllová
Šlechta v českých zemích 2

Do knihy Šlechta v českých zemích (vyd. 2022) se vešlo pouze omezené množství osobností nebo byla zmíněna pouze část jejich života. A tak vznikl tento druhý díl, ve kterém dostali prostor i jiní aristokraté. Jedná se o šlechtice, kteří významně zasáhli do dějin země, nebo o ty, kteří měli zajímavé osudy. Kniha obsahuje také spoustu zajímavostí a méně známých, dokonce i skandálních příběhů z české historie. Dozvíte se o osudech neprovdaných aristokratek, všedním životě českých šlechticů, jejich obvyklých kratochvílích, netradičních zálibách, erbech a erbovních pověstech.

cena: 349 Kč
www.luxor.cz

Jiří Žáček, Zdeněk Miler
Krtek kamarád

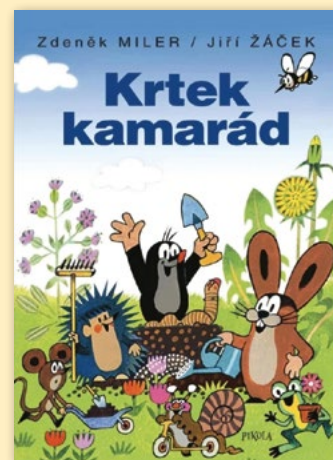
Dobrodružství s Krtkem a jeho kamarády, myškou, žabkou, ježkem a zajíčkem, nikdy nekončí. Uprostřed přírody prožívají své drobné i velké radosti a starosti tak blízké malým dětem – skotačí u vody, hrají si v lese, sportují, malují, a hlavně vymýšlejí žertíky. Třináct vtípně ilustrovaných příběhů doplňují půvabné verše Jiřího Žáčka.

cena: 169 Kč
www.luxor.cz

Aurore Meyer
Super průvodce pro malé i velké dobrodruhy

Kniha plná aktivit a nápadů na neuvěřitelná dobrodružství ve městě i v přírodě: testy a rady, důležité informace, výzvy všeho druhu, nápady na hry, tipy pro kutily a recepty. Staňte se super průzkumníkem a už se nikdy nebudete nudit!

cena: 459 Kč
www.luxor.cz

připravila: Alice Braborcová (braborcova@kampocesku.cz)

i Brandýs nad Labem

Zámek Brandýs nad Labem
Zámek Brandýs nad Labem je významná renesanční památka se skvostnými sgrafity, kde v průběhu pěti staletí pobývali všichni panovníci Habsburské dynastie. Jako své letní sídlo si ho oblíbil především císař Rudolf II.
www.brandyszamek.cz

i Rožmitál pod Třemšínem

Zveme vás do Rožmitálu pod Třemšínem. Město se chlubí Podbrdským muzeem. Mezi stálé expozice patří největší sbírka vozů Aero v Čechách. Při letošní letní interaktivní výstavě si užijete svět kostiček LEGO. Ve Starém Rožmitále je unikátní Cvokařské muzeum.
www.rozmitalptr.cz

i Infocentrum Dačice

Srdečně zdravíme z města první kostky cukru na světě a dáváme na vědomí, že program letošní **Dačické kostky (3.–14. 7. 2024)** je kompletní. Vstupenky na jednotlivá představení hudebně divadelního festivalu jsou již v prodeji. Těšíme se na léto a na vaši návštěvu.
<https://rezervace.dacice.cz>

i Tábor

Hmyzáci – výstava Kláry a Pavla Bezděčkových z Muzea Vysočiny Jihlava dává v Galerii 140 nahlédnout do úžasného světa miniaturních, ale o to zajímavějších tvorů – do světa hmyzu. Součástí výstavy jsou insektária s živým hmyzem, interaktivní prvky, hry a fotokoutek!
www.galerietabor.cz

i Cheb

Mezinárodní festival dechových orchestrů FIJO 2024
Od 27. 6. do 30. 6. 2024 se Chebem opět rozezní dechová hudba. Chebané a hosté se mohou těšit na tradiční programy, kterými jsou slavnostní zahájení, průvod městem, festivalové koncerty a především závěrečný galavečer.
www.cheb.cz

i Dubá

Město Dubá
TIC Dubá vás zve k toulkám po DUBSKÉM ŠVÝCARSKU. Čeká na vás systém odpočívadel s šestnácti informačními panely o kulturně-historickém a přírodním dědictví krajiny, které jsou na turistických trasách.
www.mestoduba.cz/turista/turisticke-cile-v-okoli/dubske-svycarsko/

i Ústí nad Orlicí

[OU] Město Ústí nad Orlicí

Ústecká 21 – 18.–19. května 2024
Zveme vás do Ústí nad Orlicí na tradiční mezinárodní automobilové závody do vrchu Ústecká 21. Závodit budou historická i soudobá vozidla a představí se domácí i mezinárodní špičky tohoto automobilového sportu v areálu Andrlova chlumu.
www.ic.ustinadorlici.cz

i Chotěboř

Zveme vás do Chotěboře na DNY MĚSTA 2024.
Užijte si červnový víkend (14.–16. 6.) na této akci. Na náměstí vás čeká řezbářská tvorba obřích dřevěných soch, hudební vystoupení (Xindl X, Šlapeto, Premiér, Citron), Speed carvingová show a dražba vyřezaných děl.
www.icchotebor.cz

i Ivančice

Slavnosti chřestu a vína v Ivančicích
Jubilejní 30. ročník proběhne 17.–19. května. Na programu je Václav Noid Bárta, Ondřej Havelka a Melody Makers, Smejko a Tanculienka, Roman Paulus, parní vlak, prohlídky chřestovny, dobré jídlo a moravská vína.
www.slavnostichrestuavina.cz

i TIC Letovice

Město Letovice nabízí různorodé vyžití. Navštívit můžete letovický zámek, během sezony i zrestaurovanou lékárnu z roku 1784 a kostel sv. Prokopa. Milovníci vodních sportů uvítají městský bazén s tobogánem či nedalekou vodní nádrž.
www.mks-letovice.cz/tic

i Bílovec

Rozhledna Kanihůra Bílov
Rozhlédněte se po okolí Bílovce z rozhledny Kanihůry. Po vystoupení 137 schodů točitého schodiště se vám naskytne kruhový a daleký výhled na Moravskoslezské Beskydy, Hostýnské a Oderské vrchy, Ostravu a okolí.
www.icko.kcbilovec.cz

i Brušperk

Kaplička svatý Marek
Podívejte se na Brušperk z nejvyššího místa v blízkém okolí. Na kopci Svatý Marek ve výšce 312 m n. m. najdete renovanou kapličku a po nenáročném výstupu budete odměněni pohledem na Lysou horu, Radhošť či blízké Palkovické hůrky.
www.infobrusperk.cz

Státní hrad Bítov, jeden z nejstarších hradů v ČR, byl původně královským hradem z 11. století. Dnes se zde nachází mimo jiné velká sbírka vycpaných zvířat včetně největší sbírky vycpaných psů v Evropě, ..., kaple a malá ZOO v hradní zahradě.									
POMŮČKA: PEKOE	POHYBOVÉ ÚSTROJÍ	1. DÍL TAJENKY	ŘÍMSKÝCH 999	TĚŽIT Z NĚČEHO	ČÁSTICE HMOTY	RYBAŘSKÉ ZAŘÍZENÍ	TURISTICKÝ ODDÍL ZKR.	HOMÉROVA BÁSEŇ	DUCHOD
						ANEKDOTA			
						ÚLOHA DRAMATURG TV ALEŠ ???			
			PUK HESLO				CHEM. ZN. INDIA RYTÍM ZAPSAT		
				ZNAČKA MILILITRU JEDNOTKA TÍHY		ZADNÍ ČÁST KRKU OTEC ZASTAR.			
	PLETENEC VLASŮ DRUH DROGY				VYNÁLEZCE TELEGRAFU FILMOVÁ HVĚZDA				
						ZVUK TROUBENÍ SVAZEK KLESTÍ		2. DÍL TAJENKY	PŘEDLOŽKA
						TO ZNAMENÁ ZKR. SV. HNĚDÁ BARVA SLOV.			
			PRACÍ PROSTŘED. VYSOKÁ KARTA				CHEM. ZN. BARYA ZÁKOP		
	ZÁPOR POM. TECH. PRAPORY ZKR.			NEJLEPŠÍ VÝKON STAROŘÍMSKÝ ODEV					
					JEMNÝ ČERNÝ ČAJ JEHLIČNATÝ STROM				
						SPOLEČENSTVÍ HMYZU CIRKUS ZASTAR.			ZAÚPĚNÍ
			PRÁZDNO POLIBEK ZASTAR.			PRVNÍ NOV. SPOLEČNOS SJED. ARAB. EMIRÁTY			
	INICIÁLY PREZIDENTA ČR POPĚVEK	DVAKRÁT ZVÝŠENÝ TÓN C					INIC. HERCE TROJANA MPZ NIZOZEMÍ		
					NAPLNĚNÉ PLACHTY				
					ZMRAZUJÍCÍ SPREJ				

Správné odpovědi a výherci

KAM PO ČESKU, DUBEN 2024

Celkem došlo 1 268 odpovědí | 1 256 z internetu | 12 dopisů | z toho 731 žen a 537 mužů.

Edice ČT

otázka: Ve kterém městě se narodil spisovatel Jiří Žáček?
odpověď: b) Chomutov
soutěžilo: 468 čtenářů; 461 správně, 7 špatně

výherci: Alenka Kašpárková, Ostrava 8; Pavel Paluska, Králův Dvůr; Květa Hanelová, Zlín-Mladcová

Křížovka

tajenka: ... Knihy lesů, vod a strání.
soutěžilo: 409 čtenářů; 392 správně; 17 špatně

výherci: Petr Mišun, Lipová Lázně; Martina Rosenbergová, Nová Paka; Pavla Strnadová, Meziříčko

Fotohádanka

otázka: Poznáte místo na obrázku?
odpověď: b) Litomyšl
soutěžilo: 391 čtenářů; 350 správně; 41 špatně

výherci: Zuzana Nešetřilová, Praha 2; Jana Janáčková, Vysoké Mýto; Miloš Fára, Louny

KAM NA VÝLET – SPECIÁL CYKLO 2024

Celkem došlo 1 339 odpovědí | 1 325 z internetu | 14 dopisů | z toho 720 žen a 619 mužů.

Fotohádanka

otázka: Na které cyklostezce byla vybudována tato lávka?
odpověď: c) na cyklostezce Bečva
soutěžilo: 200 čtenářů; 191 správně; 9 špatně

výherci: Lenka Matzner, Přelouč; Pavel Frána, Uherské Hradiště; Hana Somrová, Veselí nad Moravou

Křížovka

tajenka: ... severním okraji Mikulova
soutěžilo: 205 čtenářů; 203 správně; 2 špatně

výherci: Pavlína Liprtová, Karlovy Vary; Ladislav Petr, Brno; Jana Vávrová, Praha 5

Cyklokvíz pro malé i velké cyklisty

odpovědi: b), a), b), b), a), b)
soutěžilo: 172 čtenářů; 140 správně; 32 špatně

výherci: Daniel Čáp, Česká Lípa; Josef Nulíček, Bělá; Hana Valešová, Nezvěstice

Už vím kam

odpovědi: c), b), a), b), a)
soutěžilo: 156 čtenářů; 137 správně; 19 špatně
výherci: Hana Vítková, Opava; Milan Krajča, Opava; Miroslav Malásek, Tišnov;

Zdeněk Krátký, Plzeň; Stanislava Hanáková, Šumperk; Dagmar Voborská, Loštice; Irena Gorická, Český Krumlov; Pavla Kajáková, Chomutov; Marie Miková, Spálov; Štěpánka Mazurová, Náchod

První žena na kole kolem světa

otázka: Kdy vyšlo první číslo časopisu Cykloturistika?
odpověď: c) 1994
soutěžilo: 229 čtenářů; 222 správně; 7 špatně

výherci: Jiřina Munzarová, Jaroměř; Michaela Náhlovská, Zruč nad Sázavou; Karel Hruša, Hlučín

Za poznáním a zábavou do Pardubického kraje

odpovědi: b), c), b)
soutěžilo: 377 čtenářů; 349 správně; 28 špatně
výherci: Viola Čápková, Česká Skalice; Olga Košťálková, Soběslav; Eduard Ondráček,

Brno 18; Markéta Vodičková, Praha 8; Lucie Malásková, Tišnov; Jana Čajková, Ostrava-Zábřeh; Jan Lisý, Jičín; Olga Holubová, Kladno; Dagmar Nemeskalová, Praha; Jaroslav Bizoň, Kostice

Všem výhercům srdečně blahopřejeme.

Tajenku křížovky a fotohádanky nám zašlete do 15. května z www.kampocesku.cz/souteze nebo na adresu redakce. Dvakrát tři autoři správných odpovědí obdrží ceny věnované vydavatelstvím KAM po Česku.

Podmínky soutěží najdete na <https://www.kampocesku.cz/vseobecne-podminky>. Soutěžící účastí v soutěži souhlasí se zařazením všech svých osobních údajů poskytnutých v rámci soutěže do databáze pořadatele soutěže za účelem vyhodnocení a předání výher.

Poznáte místo na obrázku?

a) Nové Město nad Metují b) Mělník c) Náchod

CYKLOPECKY

Východní Čechy 2024

15 CYKLOTRAS

VELKÁ LETNÍ SOUTĚŽ

WWW.CYKLOPECKY.INFO

KAM vyšel poprvé na Vánoce 2007,
všechna další vydání jsou už jen výročí.

KAM po Česku 150. vydání

Magazín KAM po Česku začal vycházet v prosinci 2007 jako východ z nouze. Dnes je u nás se svou periodicitou posledním zdarma vydávaným celorepublikovým magazínem tištěným na papíře. Více než sedmáct let si získává vaši pozornost tím, že patrioticky, pravdivě a přátelsky seznamuje své čtenáře s novinkami a atraktivitami cestování a s naší historií. Stále je dobrým důvodem k návštěvě turistického informačního centra, kde je distribuován. Napříč historií magazínu se nese snaha redakce vyjít vstříc měnícím se potřebám čtenářů, což je v éře postcovidové a internetové stále těžší. Přesto tu stále je pro vás, naši milí čtenáři. Vydáváme se ke zdolání druhé stovky. Buďte při tom.

